

Załącznik nr 1 do uchwały nr Rady Gminy w Nowej Karczmie z
dnia2021 r.

Ośrodek Pomocy Społecznej
ul. Gdańska 6
83-422 Nowa Karczma

**Strategia Rozwiązywania
Problemów Społecznych w
Gminie Nowa Karczma na lata
2021-2026**

Nowa Karczma 2021

Spis treści

Wstęp.....	3
CZEŚĆ I: WPROWADZENIE	4
1. Struktura strategii oraz podstawy prawne tworzenia gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych	5
1.1. Źródła oraz podstawy prawne	5
1.1.1. Akty prawne regulujące problematykę pomocy społecznej	6
1.1.2. Uwarunkowania oraz zgodność strategii z dokumentami programowymi na poziomie, krajowym europejskim i regionalnym.....	7
1.2. Struktura strategii rozwiązywania problemów społecznych i jej zadania na terenie Gminy Nowa Karczma.....	14
1.2.1. Funkcjonowanie i organizacja pomocy społecznej na terenie gminy	18
CZEŚĆ II: DIAGNOZA	22
2. Położenie, powierzchnia oraz podział administracyjny na obszarze objętym wdrażaniem strategii.....	23
3. Zbadanie sytuacji społecznej odnoszącej się do sytuacji demograficznej, gospodarczej, mieszkaniowej, rynku pracy, edukacji, ochrony zdrowia, kultury sportu rekreacji i turystyki oraz bezpieczeństwa publicznego.....	27
4. Diagnoza oraz charakterystyka pomocy społecznej.....	44
4.1. Problemy osób opuszczających zakłady karne oraz bezrobocie	44
4.2. Sytuacja osób z niepełnosprawnościami i długotrwałą chorobą oraz osób starszych	47
4.3. Bezskuteczność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych związanych z prowadzeniem domu	50
4.4. Problemy związane z ubóstwem	52
4.5. Inne dysfunkcje związane ochroną macierzyństwa, uzależnieniem od alkoholizmu czy narkomani, przemoc w rodzinie oraz bezdomność	54
4.6. Realizacja projektów i programów.....	58
4.7. Zagrożenie epidemiologiczne - pandemia.....	59
4.8. Podsumowanie części diagnostyczno-analitycznej	60
5. Analiza SWOT	62
CZEŚĆ III: REALIZACJA STRATEGII	66
6. Wizja oraz misja rozwiązywania problemów społecznych.....	67
7. Kierunek działania oraz cele strategiczne SRPS	68
7.1. Priorytet I: PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU ORAZ WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU	68

7.2. Priorytet II: WSPIERANIE RODZIN	71
7.3. Priorytet III: WSPIERANIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH ORAZ OSÓB STARRZYCH	74
7.4. ZESTAWIENIE OBSZRÓW PRIORYTETOWYCH I CELÓW OPERACYJNYCH ORAZ CELÓW STRATEGICZNYCH	76
8. Budżet czyli źródła finansowania	78
9. Zarządzanie i polityka wdrażania strategii	79
9.1. Harmonogram SRPS	80
9.2. Ewaluacja i monitoring strategii	81
10. Podsumowanie wniosków	83
11. Spis tabel i wykresów	84

Wstęp

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Nowa Karczma na lata 2021-2026 jest dokumentem definiującym najważniejsze kierunki interwencji w odniesieniu do problemów społecznych w zakresie polityki społecznej. Samorzady lokalne działające w warunkach gospodarki rynkowej, cechującej się dużą dynamiką zmian i niepewnością co do ich kierunków, muszą posiadać zdolność do wczesnego rozpoznawania zagrożeń, jak i dostrzegania pojawiających się szans. Dlatego wdrożenie i kontrola realizacji planów strategicznych jest procesem koniecznym, który umożliwia dostosowanie funkcjonowania jednostek terytorialnych do zmian zachodzących w otoczeniu, która określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować społeczne skutki kwestii społecznych.

W założeniu planowanie strategiczne zakłada myślenie długofalowe, skupione na dążeniu do realizacji określonego strategicznego celu działań – w obszarze rozwiązywania problemów społecznych jest to przede wszystkim integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, a w konsekwencji zachowanie lub podniesienie spójności społecznej w społeczności lokalnej. Najważniejszymi aspektami w tworzeniu STPR są trzy zasadnicze części składające się z wprowadzenia, diagnozy analitycznej i diagnozy programowej. Część wprowadzająca zawiera informacje na temat uwarunkowań prawnych oraz uwarunkowań zewnętrznych tworzenia dokumentu w danej jednostce, część diagnostyczno-analityczna mówi nam o problemach społecznych wynikających z przeprowadzonych badań ze źródeł zastanych oraz o ich słabych i mocnych stronach. Część trzecia diagnoza problemów społecznych – realizacja strategii zawiera analizę problemów społecznych, które zostały zrealizowane zbadane na konkretnych obszarach społecznych związanych z ubóstwem, uzależnieniem, niepełnosprawnością, długotrwałą lub ciężką chorobą, przemocą w rodzinie czy bezrobociu.

Bardzo ważne w całym procesie tworzenia zmiany społecznej SRPS na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym jest pielęgnowanie i utrwalenie procesu, który wymaga dalszej aktywności, nakierowanej na budowanie zintegrowanego systemu wsparcia społecznego, umożliwiającego wszystkim mieszkańcom Gminy rozwój, poprawę jakości życia oraz zapobieganie pojawianiu się zagrożeń dla funkcjonowania społeczności lokalnej.

WPROWADZENIE

CZEŚĆ I

ROZDZIAŁ I

Struktura strategii oraz podstawy prawne tworzenia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

1.1. ŹRÓDŁA ORAZ PODSTAWY PRAWNE

W procesie obowiązkowego opracowywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Nowa Karczma na lata 2021 - 2026 znajdują się szczegółowe zasady, które muszą być spójne i odnosić się do przepisów adekwatnych ustaw i dokumentów wyższej rangi, które określają jasne zasady i rozwiązania danych problemów społecznych. Pomoc społeczną reguluje szereg aktów prawnych oraz różne dziedziny ze sfery społecznej takich jak: zdrowie, rynek pracy, edukacja, sport itd. Zaangażowanie władz lokalnych do programów resortowych, a nie tylko instytucji rządowych jest konieczne wówczas uzyskuje się wymierne wyniki.

Pomoc społeczna składa się również z wielu programów ich wielkość i różnorodność kierowana jest do społeczności lokalnych, które wymagają sprawnej koordynacji. Do realizacji zadań przez samorząd terytorialny zaliczają się różne programy oraz projekty, które finansowane są z dochodów własnych, dotacji czy subwencji, zalicza się do nich:

- programy powiatowego PUP;
- program pomocy państwa w zakresie dożywiania;
- krajowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- program powrót osoby bezdomnej do społeczności;
- program opieki nad dzieckiem i rodziną.

Samorzady mają również obowiązek opracowywania własnych programów takich m.in. jak:

- program współpracy z organizacjami pozarządowymi;
- program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;

- gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

1.1.1. AKTY PRAWNE REGULUJĄCE PROBLEMATYKĘ POMOCY SPOŁECZNEJ

Opracowanie SRPS przez jednostkę terytorialną jest zdaniem własnym i obligatoryjnym na mocy art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2020, poz. 1876), który jasno i klarownie mówi, iż „opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Tematyka zajmująca się sprawami społecznymi jest bardzo obszerna, dlatego jej liczne zagadnienia zostały zdefiniowane i opracowane w poszczególnych aktach prawnych, w których zawarte są kluczowe pojęcia oraz procedury oraz ich zakres i możliwości do podjęcia odpowiednich działań służących do rozwiązywania problemów czy redukcji kosztów na danym obszarze terytorialnym.

W poniższej chronologii zostały przedstawione najważniejsze akty prawne dotyczące uwarunkowań społeczno-bytowo-gospodarczych.:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej;
- Kodeks postępowania administracyjnego;
- ustawa o samorządzie gminy;
- ustawa o pomocy społecznej;
- ustawa o świadczeniach rodzinnych;
- ustawa o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej;
- ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii;
- ustawa o zatrudnieniu socjalnym;
- ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie;
- ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;

- ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych;
- ustawa o opiece nad dziećmi do lat 3;
- ustawa o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”;
- ustawa o pomocy państwa w wychowaniu dzieci;
- ustawa o „Karcie dużej rodziny”
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”;
- art. 411 ust. 10g ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 r. poz. 1219, z późni. zm.)

1.1.2. UWARUNKOWANIA ORAZ ZGODNOŚĆ STRATEGII Z DOKUMENTAMI PROGRAMOWYMI NA POZIOMIE, KRAJOWYM EUROPEJSKIM I REGIONALNYM

Bardzo ważną i istotną sprawą w strategii rozwiązywania problemów społecznych jest zachowanie spójności oraz zgodność problemów lokalnych z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla na etapie rozwoju europejskiego, wojewódzkiego, powiatowego czy regionalnego. Zachowanie spójności pozwoli nam na adekwatną modyfikację oraz usystematyzowanie danych przedsięwzięć problemów społecznych z uwarunkowaniem na specyfikację potrzeb ekonomicznych, społecznych oraz kulturowych na danym obszarze demograficznym. Należą do nich:

- *Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*
- *Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030*
- *Narodowa Strategia Integracji Społecznej*
- *Projekt Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030*
- *Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 wraz z Opracowanym Projektem Regionalnych Programów Strategicznych do 2030 r.*
- *Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Ziemi Kościerskiej na lata 2010-2025*

- *Ewaluacja Programu Wiedza, Edukacja, Rozwój (PLAN)*
- *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kościerskiego na lata 2016-2021*

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. Unia Europejska wskazała sobie konkretne cele tworzące jeden plan, które obejmują innowację, edukację, zatrudnienie, włączenie społeczne, które powinno wypełnić się do 2020 roku. W każdym z tych zakresów państwa członkowskie określiły z kolei własne krajowe zamierzenia, które mają na celu likwidację problemów wynikających z kryzysu gospodarczego dlatego Strategia Europa 2020 obejmuje trzy najważniejsze i sprzężone ze sobą priorytety:

- rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030. Określa on główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, a także kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju. Stanowi opis nowego projektu cywilizacyjnego, zorientowanego na przyszłość, w perspektywie do 2030 roku, który też pozwolił na wprowadzenie nowych reguł przygotowywania dokumentów o charakterze strategicznym. Najistotniejszym zadaniem długookresowej strategii rozwiązywania problemów na lata 2020-2026 dla Gminy Nowa Karczma jest poprawa jakości życia obywateli. W zgodzie z wykonaną diagnozą przygotowaną na potrzeby sporządzenia Długookresowej Strategii, rozwój Polski winien odbywać się w trzech strategicznych obszarach, o których mówi nam członkostwo Polski w Unii Europejskiej. Ważnym punktem odniesienia dla konstruowania strategii rozwoju Polski jest perspektywa europejska. Dokument programowy „EU 2020” wskazuje na trzy cele:

- Rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- Rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;

- Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Wyznaczone trzy cele przekładają się operacyjnie na 10 zintegrowanych wytycznych, gdzie uzupełnieniem jest 7 inicjatyw o charakterze flagowym, które są istotne, gdyż przekładają się na konkretne projekty przewodnie przedstawia je poniższa tabela:

Tabela 1. Zintegrowane wytyczne oraz inicjatywy flagowe.

10 ZINTEGROWANYCH WYTYCZNYCH	7 INICJATYW FLAGOWYCH
<ol style="list-style-type: none">1. Zapewnienie jakości i stabilności finansów publicznych2. Przeciwdziałanie niestabilności makroekonomicznej3. Redukcja niestabilności w sferze euro4. Optymalizacja wsparcia dla B+R i innowacji, wzmacnianie trójkąt a wiedzy i uwolnienie potencjału ekonomii cyfrowej5. Poprawa wydajności zasobów i redukcja gazów cieplarnianych6. Poprawa środowiska biznesowego i konsumenckiego oraz modernizacja bazy przemysłowej7. Podnoszenie uczestnictwa w rynku pracy i redukcja bezrobocia strukturalnego8. Rozwój wykwalifikowanej siły roboczej w odpowiedzi na potrzeby rynku pracy, promocja jakości pracy i kształcenia ustawicznego9. Podnoszenie jakości systemów edukacji i szkolenia na wszystkich poziomach oraz wzrost uczestnictwa w szkolnictwie wyższym10. Promocja włączenia społecznego oraz zwalczanie ubóstwa	<ol style="list-style-type: none">1. Europejska agenda cyfrowa2. Młodzież w drodze3. Unia innowacji4. Polityka przemysłowa w dobie globalizacji5. Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia6. Europejski program walki z ubóstwem7. Europa efektywnie korzystająca z zasobów

Narodowa Strategia Integracji Społecznej. Opracowanie oraz wdrożenie Narodowej Strategii Integracji Społecznej jest przystąpienie Polski do realizacji drugiego z zadania Strategii Lizbońskiej UE stawiającego na unowocześnienie europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz pokonywanie izolacji społecznej. To właśnie podczas Szczytu Lizbońskiego w dniach 23 i 24 marca 2000 roku kraje członkowskie Unii Europejskiej postanowiły, że zwalczanie ubóstwa i wykluczenia społecznego stanie się arbitralnym elementem w procesie związanym z modernizacją europejskiego modelu społecznego. Dla celów walki ze zjawiskiem wykluczenia społecznego w Polsce podjęto prace nad stworzeniem Narodowej Strategii Integracji Społecznej. Analizując zmiany, jakie zaszły w wyniku transformacji ustrojowej niezwykle istotne działanie strategiczne państwa powinno stanowić tworzenie warunków kształtowania kapitału społecznego co obliguje nasze społeczeństwo do wzrostu zaangażowania obywateli w pomoc społeczną, którą wymaga się od polityki państwa i jej spójności. Marginalizowanie społeczne wynika przede wszystkim z niekorzystnych warunków ekonomicznych, dyskryminacja ze względu na niepełnosprawność, choroby, uzależnienia. Realizowanie koncepcji Narodowej Strategii będzie możliwe dzięki wdrożeniu strategii i programów w kwestii integracji społecznej na poziomie lokalnym oraz europejskim, zatem przyjęcie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych umożliwi realizację założeń zawartych w Narodowej Strategii Integracji Społecznej.

Projekt Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030. Obowiązującą Strategią Województwa Pomorskiego jest Strategia Rozwiązywania Problemów na lata 2014-2020 natomiast Sejmik Województwa Pomorskiego przyjął już zasady, tryb i harmonogram opracowania **Strategii Rozwoju Regionalnego Województwa Pomorskiego 2030.** Strategia określa nowy model rozwoju – suwerenną wizję strategiczną, zasady, cele i priorytety rozwoju kraju w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym do 2020 r. oraz w perspektywie do 2030 r. Dla tych dwóch dat, wyznaczających etapy realizacji Strategii Rozwoju Regionalnego Województwa Pomorskiego 2030 zostały określone wartości wskaźników. Obrazują one pożądane efekty realizacji przyjętych w dokumencie celów. Dodatkowo, dla niektórych działań współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, uwzględniony został rok 2023 jako końcowa data finansowania dostępnego w ramach wieloletniej perspektywy finansowej UE dla okresu programowania 2014-2020.

**Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020
wraz z Opracowanymi Projektami Regionalnych Programów Strategicznych do 2030 r.**

Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 (RPO WP 2014-2020) ma na celu podjęcie działań wspierających rozwój województwa pomorskiego w obszarze gospodarczym, edukacji, aktywności zawodowej i społecznej, wykorzystania specyficznych potencjałów poszczególnych obszarów, systemu transportowego, energii i środowisk. Natomiast w związku z przyjęciem projektu Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 po konsultacjach, Zarząd Województwa Pomorskiego przystąpił do opracowania projektów pięciu regionalnych programów strategicznych (RPS) w zakresie:

- bezpieczeństwa środowiskowego i energetycznego;
- mobilności i komunikacji;
- edukacji i kapitału społecznego;
- gospodarki, rynku pracy, turystyki i oferty czasu wolnego.

Tabela 2. Regionalne programy strategiczne stanowią uszczegółowienie zapisów Strategii oraz będą realizować następujące cele operacyjne Strategii.

RPS (w zakresie)	CO
bezpieczeństwa środowiskowego i energetycznego	• Bezpieczeństwo środowiskowe
	• Bezpieczeństwo energetyczne
edukacji i kapitału społecznego	• Fundamenty edukacji
	• Kapitał społeczny
bezpieczeństwa zdrowotnego i wrażliwości społecznej	• Bezpieczeństwo zdrowotne
	• Wrażliwość społeczna
mobilności i komunikacji	• Mobilność
	• Integracja z globalnym systemem transportowym
	• Bezpieczeństwo cyfrowe

RPS (w zakresie)	CO
gospodarki, rynku pracy, turystyki i oferty czasu wolnego	• Pozycja międzynarodowa
	• Rynek pracy
	• Turystyka i oferta czasu wolnego

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Ziemi Kościerskiej na lata 2010-2025. Program ten ma na celu wspieranie rozwoju obszarów funkcjonalnych na danym terenie, który wskazuje na potrzeby współpracy w celu realizacji zamierzeń rozwojowych. Dana specyfikacja wyodrębni dany obszar terytorialny charakteryzujących się powiązaniem w sferze społecznej, gospodarczej i środowiskowej oraz opracowanie dla nich stosownych strategii rozwoju, który obejmuje obszar dotyczący gmin powiatu kościerskiego, tj.:

- Gminę Nowa Karczma;
- Gminę Kościerzyna;
- Gminę Liniewo;
- Gminę Karsin;
- Gminę Lipusz;
- Gminę Miejską Kościerzyna;
- Gminę Dziemiany;
- Gminę Stara Kiszewa.

Natomiast głównym zadaniem Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Ziemi Kościerskiej jest przygotowanie i realizacja wspólnych ponadlokalnych występujących poza ich granice przedsięwzięć samorządów lokalnych w oparciu o zasoby własne, jak i pojawiające się różnorodne możliwości wsparcia zewnętrznego.

Plan Ewaluacji Programu Wiedza, Edukacja, Rozwój to dokument o charakterze strategicznym, którego głównym celem jest wyznaczenie głównych cech oraz ram całego procesu ewaluacji trwającego do końca 2030 roku. Najważniejszym celem tego programu jest wyznaczenie najistotniejszych badań ewaluacyjnych, kluczowych dla właściwej realizacji Programu oraz wskazanie podstawowych warunków i zasad realizacji działań związanych z procesem ewaluacji oraz określenie sposobu ich koordynacji - zgodnie z obowiązkami nałożonymi przez Komisję Europejską oraz zidentyfikowanymi potrzebami informacyjnymi.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kościerskiego na lata 2016-2021. W strategii powiatu Kościerskiego instytucje pomocy społecznej wspierają osoby i rodziny poprzez zaspokojenie ich podstawowych potrzeb i umożliwiają życie w godziwych warunkach. Głównym celem PS jest zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Zadania pomocy społecznej w gminach wykonują jednostki organizacyjne – Ośrodki Pomocy Społecznej, w powiecie zadania te wykonuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie na zasadzie partnerstwa z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Cele pomocy społecznej są osiągnięte poprzez podejmowane działania, polegające w szczególności na: przyznawaniu i wypłacaniu świadczeń, pracy socjalnej, prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej, analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej, realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych, rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

1.2. STRUKTURA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH I JEJ ZADANIA NA TERENIE GMINY NOWA KARCZMA

SRWP 2021-2026 jest podstawowym dokumentem strategicznym określającym cele i narzędzia realizacji rozwoju społeczno-gospodarczego regionu w perspektywie do 2026 r. W obszarze każdego z Celów Operacyjnych SRWP wskazuje pożądany stan docelowy oraz formułuje zestaw wskaźników kontekstowych służących do monitorowania sytuacji w danym obszarze tematycznym. W treści dokumentu szczególne miejsce zajmują obszary i działania umożliwiające osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Metodologia opracowania Strategii wynika głównie z treści zapisów zawartych w art.16b ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Zgodnie z treścią powołanego zapisu strategia zawiera:

- diagnozę sytuacji społecznej;
- prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
- określenie:
 - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
 - b) kierunków niezbędnych działań,
 - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - d) wskaźników realizacji działań.

W powyższej metodologii zawarta została strategia monitorowania wskaźników oraz ewaluacji na poziomie działań lokalnych. Natomiast w diagnozie społeczno-ekonomicznej opracowany został zasięg oraz siła problemu, który dotyczy społeczności lokalnej na terenie Gminy Nowa Karczma, gdzie problem został zbadany metodą analizy dokumentów statystycznych obrazujących poziom i rozwój życia badanych mieszkańców.

Kierunek oraz proces SRPS został szczegółowo oparty na podstawowych zasadach polityki społecznej:

- zasadzie pomocniczości;
- zasadzie szerokiego zasięgu skutków;
- zasadzie partycypacji społecznej;

dzięki tym zasadom Pomoc Społeczna może skupić się na procesie działań profilaktycznych oraz zaradczych w taki sposób, aby wykluczyć w jak najszybszym stadium problem dotyczący

funkcjonowania społeczeństwa. Natomiast ocenę wdrożenia danych postępów realizacji strategii uwzględniono obowiązek prowadzenia statystyki publicznej oraz informowanie przedstawicieli władz oraz społeczności lokalnej o efektach i rezultatach uzyskiwanych w trakcie wdrażania strategii w formie sprawozdań rocznych, składanych Radzie Gminy oraz publikowanych w formach zwyczajowo przyjętych przez samorząd.

System wdrożenia danej strategii nosi miano programu obligatoryjnego jak i fakultatywnego, którego głównym czynnikiem jest zastosowanie różnorodnych projektów odnoszących się do rozwiązywania poszczególnych problemów zdiagnozowanych na obszarze danej Gminy.

Tak jak wspomniano na początku zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2020 nr 1876), którą organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi dochodzi do stwierdzenia, iż Pomoc Społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, która określa szczegółowe warunki prawne i organizację systemu pomocy społecznej, poprzez:

- ✓ określenie zasad organizacji pomocy społecznej;
- ✓ wskazanie rodzajów świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania;
- ✓ ustalenie zadań w zakresie pomocy społecznej;
- ✓ ustalenie zasad i trybu postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

Głównym celem pomocy społecznej jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb oraz umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są sami w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby czy możliwości, aby żyć w warunkach odpowiadających godności człowieka. Dlatego na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej zostały określone podstawowe przesłanki udzielania pomocy społecznej osobom i rodzinom w szczególności z powodu;

- ubóstwa;
- sieroctwa;
- bezdomności;
- bezrobocia;
- niepełnosprawności;
- długotrwałej lub ciężkiej choroby;
- przemocy w rodzinie;

- potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
- trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w **art. 159 przesłanki obligatoryjnego udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy w celu połączenia się z rodziną** ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- alkoholizmu lub narkomanii;
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Nowa Karczma na lata 2021-2026 zgodnie z ustawą do zadań własnych gminy ma charakter obowiązujący jest programem, który realizuje opracowany system poprawy jakości życia związanym z:

- sporządzenie oceny w zakresie pomocy społecznej,
- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach finansowanych ze środków publicznych,
- przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego,
- opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
- praca socjalna,

- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
 - wdrożeniem oraz profilaktyką dotyczącą rozwiązań problemów alkoholowych i innych. Których celem jest integracja osób czy rodzin z grupy szczególnego ryzyka,
 - dożywianie dzieci,
 - sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
 - prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych,
 - kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
 - pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
 - sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
 - utworzenie i utrzymywanie Ośrodka Pomocy Społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników
 - przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
 - opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

A także:

1. Przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
2. Podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych,
3. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
4. Prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
5. Współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

1.2.1. FUNKCJONOWANIE I ORGANIZACJA POMOCY SPOŁECZNEJ NA TERENIE GMINY

Ośrodek Pomocy Społecznej jest jednostką organizacyjną wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej w Gminie Nowa Karczma, który zajmuje się organizowaniem pomocy społecznej w celu umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych. Jest podstawową jednostką organizacyjną wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej, swoim działaniem obejmuje obszar powyższej gminy skupiając się na rodzinach czy osobach, które nie są w stanie pokonać trudnych sytuacji wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Nadmienić należy, że pracownik socjalny pracujący w w/w Ośrodku wykonuje zadania zmierzające do poprawy sytuacji osób i rodzin. Działania Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Karczmie nadzoruje Rada Gminy, gdzie przewodniczącym jest Pan Marek Wołoszyk oraz Wójt Gminy Nowa Karczma Pan Andrzej Polak, który powołał kierownika OPS Annę Klonowską. Do zadań kierownika należy reprezentowanie ośrodka na zewnątrz, organizowanie jego pracy, rozdzielanie obowiązków wśród pracowników, nadzór i kontrola nad wykonywaną przez nich pracą, ponosi odpowiedzialność za podjęte przez siebie decyzje. Strukturę organizacyjną i zakres działania Ośrodka określa regulamin organizacyjny Ośrodka ustalony przez Kierownika Ośrodka.

OPS działa na podstawie przepisów:

1. Ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 poz. 713).
2. Ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 poz.1876).
3. Innych ustaw określających zadania z zakresu pomocy społecznej.
4. Innych ustaw określających zadania własne Gminy i zlecone Gminie.
5. Uchwały Nr IX/24/90 Gminnej Rady Narodowej w Nowej Karczmie z dnia 8 marca 1990 w sprawie utworzenia Ośrodka Pomocy Społecznej.
6. Uchwały Nr XXXIII/211/2013 Rady Gminy Nowa Karczma z dnia 4 października 2013r. w sprawie nadania Statutu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Nowej Karczmie.

Do zadań OPS w Nowej Karczmie zalicza się:

W ramach zadań określonych w art. 4 ust. 1 OPS wykonuje:

I. Zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym, do których należy:

- Opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- Sporządzenie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej;
- Udzielenie schronienia, zapewnienie posiłku oraz odzieży osobom tego pozbawionym;
- Przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych , celowych : na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego; na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom nie mającym dachu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w NFZ; w formie biletu kredytowego;
- Opłacanie składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za osobę, która rezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie nie zamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
- Praca socjalna;
- Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- Prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych;
- Tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną;
- Dożywanie dzieci;
- Sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- Kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
- Sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego;
- Utworzenie i utrzymywanie Ośrodka Pomocy Społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.

II. Pozostałe zadania własne gminy, do których należy:

- Przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
- Przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
- Prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
- Podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych.

III. Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej realizowane przez gminę, do których należy:

- Przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
- Opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w NFZ;
- Organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;
- Prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- Realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

4. Zadania wynikające z innych ustaw.

W ramach współpracy Gminy Nowa Karczma wraz z OPS w Nowej Karczmie został powołany:

- „Gminny zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie”, w skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele: gminy, Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnej Komisji ds. rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia. Głównym zadaniem Zespołu jest stworzenie jednolitego, równomiernie współdziałającego frontu oddziaływującego zarówno na osobę stosującą przemoc, jak i na ofiarę. Spójny przepływ informacji pomiędzy instytucjami ma pomóc skutecznie zlikwidować przemoc w rodzinie, a także zapobiegać kolejnym jej przypadkom.

- „Gminna Komisja ds. rozwiązywania problemów alkoholowych” - zadaniem komisji jest min. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach oraz udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej, prawnej, terapeutycznej oraz rehabilitacyjnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

DIAGNOZA

CZEŚĆ II

ROZDZIAŁ II

Położenie, powierzchnia oraz podział administracyjny na obszarze objętym wdrażaniem strategii.

Trójstopniowy podział administracyjny (terytorialny) Polski został wprowadzony z dniem 1 stycznia 1999 roku. Zgodnie z nim terytorium Polski podzielone zostało na województwa, następnie na powiaty oraz gminy. Podział ten zastąpił obowiązujący od 1975 roku dwustopniowy podział administracyjny na województwa i gminy, który ulega niewielkim modyfikacjom. Dodatkowo co roku następują korekty granic województw, powiatów i gmin.

Gmina Nowa Karczma jest samorządową jednostką podziału administracyjnego kraju, jej władzę ustawodawczą stanowi Rada Gminy wybierana w wyborach powszechnych i bezpośrednich na okres 5 lat, natomiast władzę wykonawczą stanowi Wójt wybierany w wyborach bezpośrednich również na okres 5 lat. Gmina Nowa Karczma jest gminą wiejską położoną na Pojezierzu Kaszubskim, w centralnej części województwa pomorskiego, w powiecie kościerskim, usytuowana jest w odległości 15 km od Kościerzyny, będącej siedzibą administracyjną powiatu.

Gmina Nowa Karczma sąsiaduje z pięcioma gminami województwa pomorskiego,

- od zachodu z gminą Kościerzyna, od południa z gminą Liniewo,
- od wschodu z gminą Przywidz i Skarszewy,
- od północy z gminą Somonino.

Pod względem liczby, która wynosi 7090 mieszkańców zajmuje drugie miejsce wśród gmin wiejskich powiatu kościerskiego, a powierzchniowo zajmuje obszar 113 km².

Podzielona jest na 17 sołectw, które prezentuje zamieszczona poniżej mapa wraz z aktualną liczbą mieszkańców;

1. Będomin - 185 mieszkańców,
2. Grabowo Kościerskie - 1218 mieszkańców,
3. Grabowska Huta - 226 mieszkańców,

2. Granica administracyjna Gminy Nowa Karczma

Rysunek 2. Źródło danych, link: <https://ongeo.pl/geoportal/gmina-nowa-karczma/dzialki-ewidencyjne>

Miejscowość Nowa Karczma pełni funkcję centrum administracyjna – usługową, gdzie aż 69% powierzchni to użytki rolne, które zajmują 7 800 ha z ogólnej powierzchni, która wynosi 11 340 ha (113 km²).

Łącznie przez teren gminy przebiega:

- 37 km dróg wojewódzkich,
- 16,87 km dróg powiatowych,
- 111,55 km dróg gminnych publicznych,
 - w tym - droga wojewódzka nr 226 łącząca Przejazdowo z Hornikami Dolnymi stanowiąca połączenie Pruszcza Gdańskiego z Kościerzyną,
 - w tym - dwa istotne szlaki komunikacyjne takie jak
 - odcinek drogi wojewódzkiej nr 221 łączącej Gdańsk z Kościerzyną i dalej drogą krajową oraz wojewódzką – z Miastkiem i Chojnicami (oś równoleżnikowa),
 - odcinek drogi wojewódzkiej nr 224 łączącej Wejherowo z Tczewem (odcinkowo ze Starogardem Gdańskim) – oś południkowa.

Gmina Nowa Karczma jest bardzo bogata w walory przyrodnicze i kulturowe, do których zaliczają się rzeka Wierzyca i jej dopływ Leniwka, grodziska, pomniki przyrody, miejsca martyrologii, budowle sakralne w Grabowie, Rekownicy i Nowym Barkoczynie. Natomiast główną atrakcją jest jedyne na świecie Muzeum Hymnu Narodowego, które reprezentuje dwie wystawy stałe, które mieszczą się w XVIII wiecznym dworku w Będominie, w którym urodził się twórca hymnu narodowego Józef Wybicki. Wystawy dotyczą okoliczności powstania „Mazurka Dąbrowskiego” oraz historię działalności oraz życia Józefa Wybickiego związaną z dworkiem szlacheckim z XVIII i początku XIX wieku. Przedstawia również historię „Mazurka Dąbrowskiego” oraz walkę o odzyskanie utraconej państwowości poczynając od XIX wieku po okres II wojny światowej.

Wdrożenie realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych na terenie Gminy Nowa Karczma został przedstawiony na powyższym schemacie mapy, który przy współpracy z organami administracji rządowej i samorządowej na zasadzie partnerstwa z organizacjami społecznymi i pozarządowymi - deklarują o podjęciu działań, które będą miały na celu jak najkorzystniejsze ukształtowanie sytuacji życiowej obywateli. Pomoc społeczną należy rozumieć zatem jako jedno z narzędzi państwa mające za zadanie minimalizować problemy społeczne spowodowane w szczególności okolicznościami wymienionymi w art. 7 ustawy o pomocy społecznej. Pomoc powinna być udzielana w szczególności w sytuacji, gdy osoba znajdująca się w ciężkiej sytuacji życiowej próbowała przezwyciężyć trudności, lecz niestety okazało się to niemożliwe z powodu jej ograniczonych zasobów i możliwości.

ROZDZIAŁ III

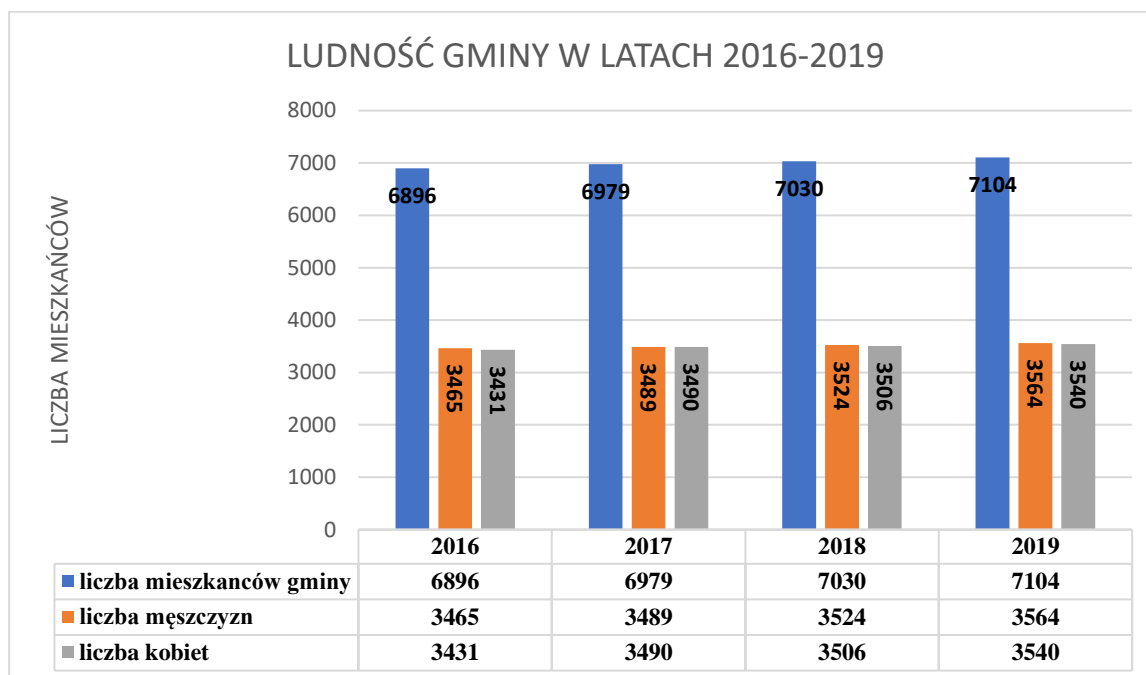
Zbadanie sytuacji społecznej odnoszącej się do sytuacji demograficznej, gospodarczej, mieszkaniowej, rynku pracy, edukacji, ochrony zdrowia, kultury sportu rekreacji i turystyki oraz bezpieczeństwa publicznego.

SYTUACJA DEMOGRAFICZNA NA TERENIE GMINY NOWA KARCZMA

Podstawowym celem zbadania diagnozy społecznej na terenie Gminy Nowa Karczma jest zaprezentowanie stanu i trendów zmian w strukturze demograficznej społeczności lokalnej, który określa proces zachodzący w przeszłości, gdzie głównym czynnikiem jest spadek współczynnika dzietności począwszy od roku 1989 oraz systematyczne podwyższanie się wieku rodzenia pierwszego dziecka. Krótko mówiąc struktura demograficzna, będąc rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Gdzie przy rozpoznaniu istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwia wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji jak i jej rodzaju. We współczesnym społeczeństwie spośród grup ludności najbardziej aktywna na rynku konsumpcyjnym jest grupa osób w wieku produkcyjnym. Są to najczęściej osoby osiągające dochód z pracy przekraczający wielkością dochód osiągany przez inne grupy ludności. Dzięki temu są to grupy o najwyższych wydatkach konsumpcyjnych. Wynika to przede wszystkim z ogólnego wzrostu poziomu życia, z usamodzielnienia się dzieci i młodzieży, upowszechnienia się nowoczesnych technik marketingowych, rozwoju telewizji kablowej i satelitarnej, sieci komputerowych, Internetu, rozwoju reklamy globalnej, w dużej mierze kierowanej do młodych konsumentów itd.

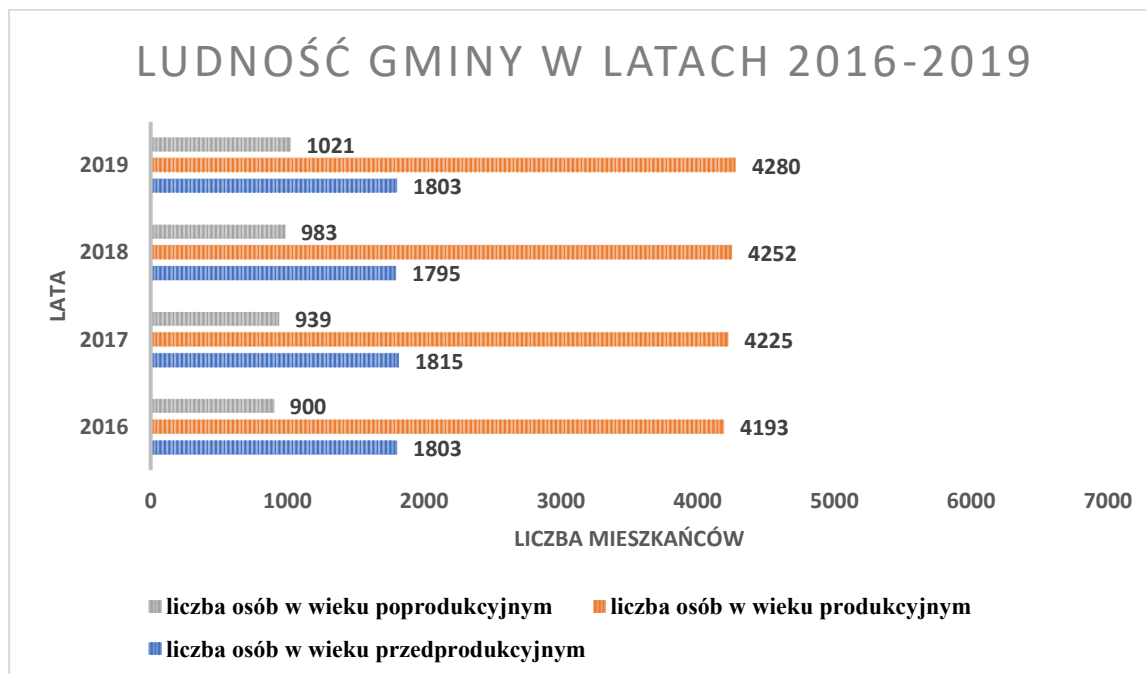

Wykres 1a i 1b. Ludność mieszkańców Gminy Nowa Karczma wraz ze strukturą wiekową w latach 2016-2019.

Źródło danych: Urząd Gminy Nowa Karczma

Wykres 1b.

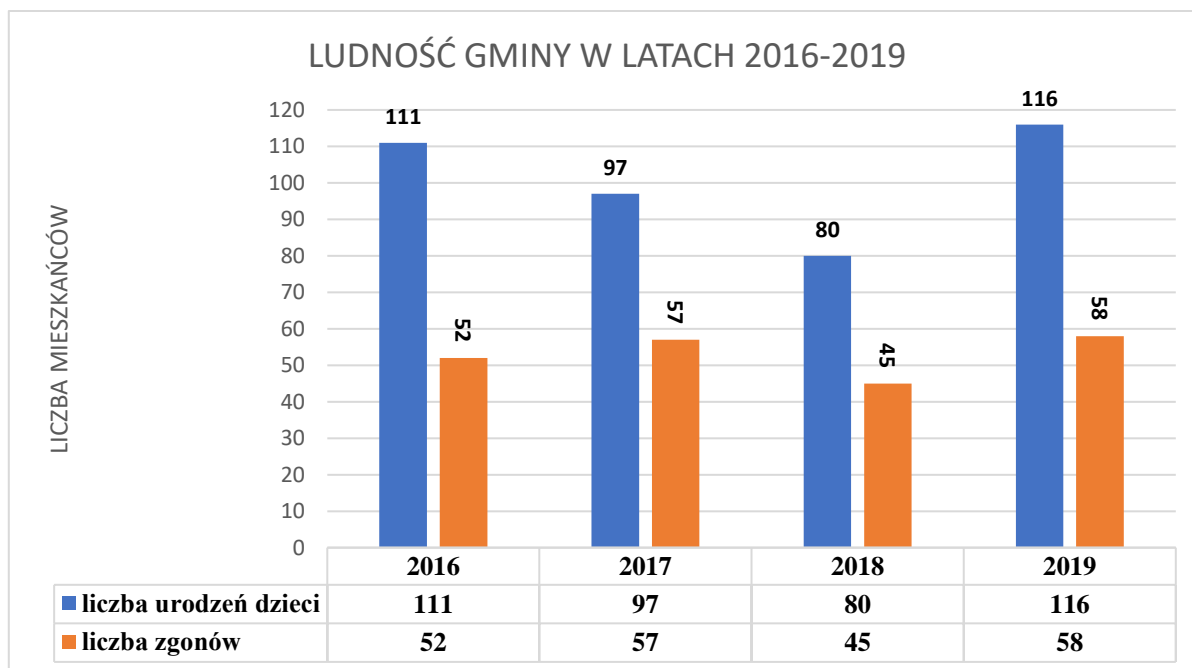
Źródło danych: Urząd Gminy Nowa Karczma

W analizowanym okresie 2016-2019 jasno widać, iż nastąpił znaczny przyrost naturalny mieszkańców gminy (2016r.-6896; 2017r.-6979; 2018r.-7030; 2019r.-7104), który spowodowany jest nie tylko urodzeniami dzieci, ale także migracją mieszkańców, gdzie najważniejszy wpływ mają czynniki ekonomiczne, stopień rozwoju gospodarczego oraz czynniki społeczno-kulturowe. Czynniki te charakteryzują się tym, iż mają znaczący wpływ na wydłużenie się życia, jak np. przywiązywanie dużej wagi przez mieszkańców do wartości zdrowia, dbanie o zachowanie sprawności, a także rozwój medycyny i unowocześnionych sposobów ochrony zdrowia oraz lepsze możliwości opieki nad starszymi osobami. Ponadto możemy wyróżnić czynniki, które oddziałują na ograniczenie prokreacji. Są nimi m.in. większy poziom edukacji społeczeństw i wydłużony czas, jaki ludzie poświęcają kształceniu oraz popularyzacja konsumpcyjnego dotyczącego stylu życia.

Natomiast liczba urodzeń dzieci żywych w 2018 r. spadła (80 urodzeń) porównywalnie do lat 2016 r. (111 urodzeń), 2017 r. (97 urodzeń), 2019 r. (116 urodzeń) gdzie można zauważyć minimalną różnicę przyrostu naturalnego dzieci urodzonych, które zostały przedstawione w badaniach w poniższym wykresie;

Wykres 2. Populacja mieszkańców Gminy Nowa Karczma w latach 2016-2019.

Źródło danych: Urząd Gminy Nowa Karczma

Niestety proces przebadanych lat 2016/2019 i tak zakłada o spadku wskaźnika urodzeń dzieci żywych. Głównym nurtem zakładającym spadek liczby dzieci i młodzieży jest efekt migracji oraz przejścia osób będących w wieku przedprodukcyjnym do osób zaliczających się do grona wieku produkcyjnego - wynika to również z ogólnoswiatowych badań, gdzie przypuszczalnie za 40 lat populacja może osiągnąć maximum, po czym będzie się zmniejszać. W ostatnich latach zauważono istotne zmiany, gdzie przyrost naturalny spada, ludzie żyją dłużej i do końca tego stulecia w prawie we wszystkich krajach na świecie liczba mieszkańców będzie się zmniejszać.

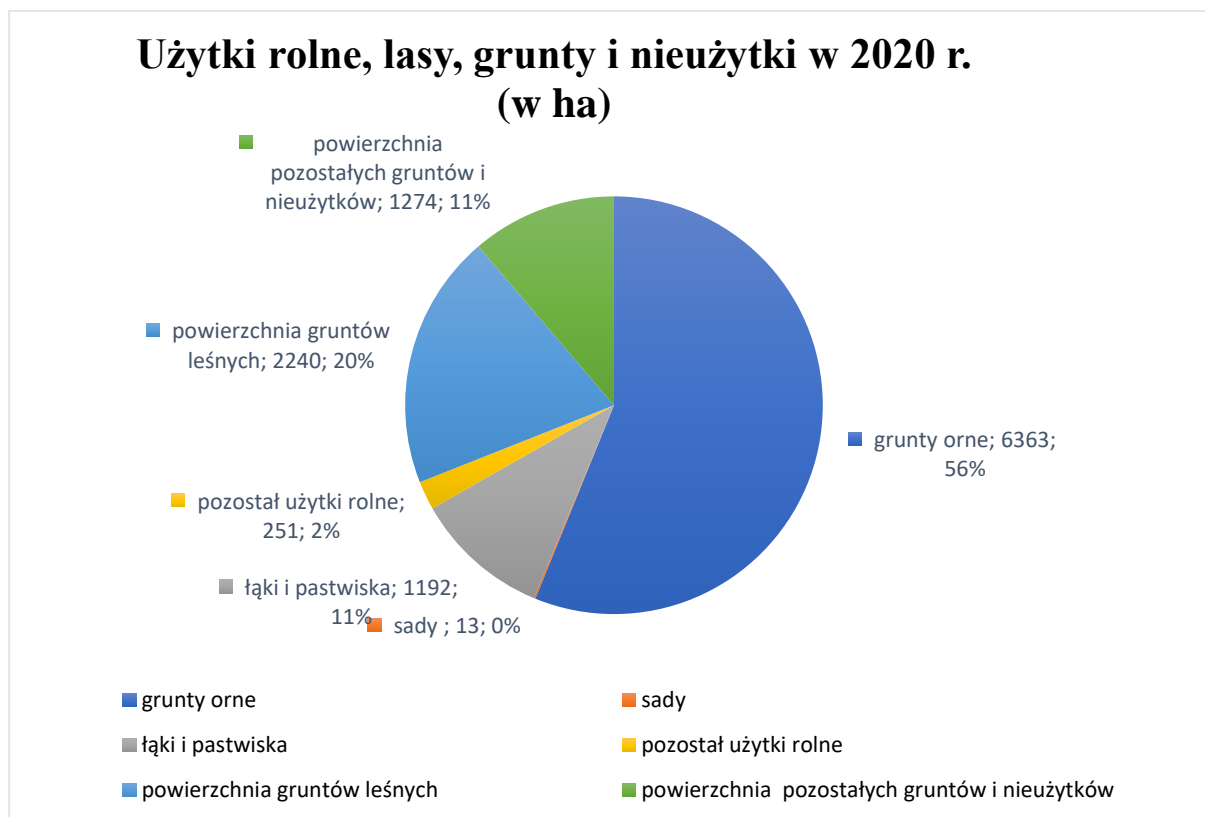
SYTUACJA GOSPODARCZA NA TERENIE GMINY NOWA KARCZMA

Wpływ oraz konsumpcja dotycząca badania struktury demograficznej gospodarstw domowych. Struktura ta dotyczy składu osobowego gospodarstwa domowego, czyli jego wielkości, wieku, płci i struktury zawodowej członków gospodarstwa domowego. Determinuje ona w pewnym sensie strukturę społeczną określając charakter stosunków między członkami danej grupy. Wielkość gospodarstw domowych w istotny sposób warunkuje wiek i stan cywilny członków gospodarstwa domowego. W przypadku wieku może chodzić o „wiek” gospodarstwa wyrażający okres, jaki upłynął od chwili jego założenia, jak i o wiek jego członków. Te dwie cechy są silnie ze sobą powiązane, ponieważ okres istnienia gospodarstwa w istotny sposób wpływa na jego wielkość. Najważniejszą przyczyną tego jest zwiększająca się tendencja dłuższej edukacji zarówno kobiet, jak i mężczyzn oraz dłuższego wstępnego szkolenia zawodowego przed wejściem na rynek pracy, niezbędne jest również rozwijanie systemu usług i świadczeń wspierających rodziców w wypełnianiu ich roli.

Na terenie Gminy Nowa Karczma zauważono średni potencjał gospodarczy, który nie jest w stanie zapewnić nowych miejsc pracy, ale uzupełnia się dominującą obsługą ruchu turystycznego.

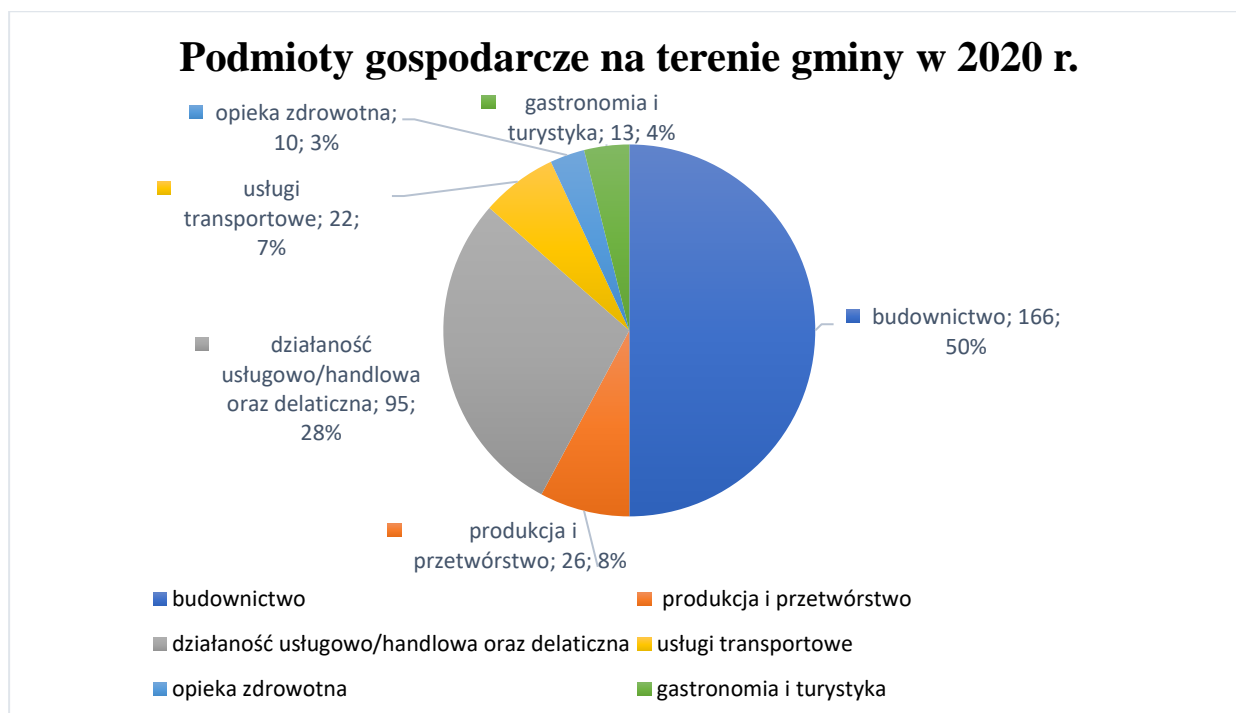

Wykres 3. Struktura gospodarcza Gminy Nowa Karczma w 2020 r.

Źródło danych: Starostwo Powiatowe w Kościerzynie

Wykres 4. Struktura gospodarcza Gminy Nowa Karczma w 2020 r.

Źródło danych: Urząd Gminy Nowa Karczma CEIDG

W powyższym wykresie nr 4 przedstawiono podział użytków rolnych w 2020 r. – gdzie użytki rolne zajmują 2 % powierzchni gminy oraz 56 % gruntów ornych natomiast lasy i grunty leśne zajmują 20 %. W 2020 r. niestety największe Pomorskie Targi Rolno-Przemysłowe ze względu na ogólnoswiatową pandemię zostały odwołane, ale w 2019 r. frekwencja odwiedzających była bardzo wysoka. Obszar produkcji przemysłowej w Gminie Nowa Karczma ma znaczący rozwój w sektorze drzewnym oraz eksploatacji kruszyw, co ma negatywny wpływ na ochronę przyrody oraz turystyki. W wykresie Nr 5 przedstawiono wszystkie podmioty gospodarcze znajdujące się na terenie gminy w 2020 r., gdzie do największych należą;

1. Działalność z zakresu budownictwa.
2. Działalność w zakresie usług handlowych i sprzedaży detalicznej.
3. Działalność z zakresu produkcji i przetwórstwa.

POTRZEBY MIESZKANIOWE NA TERENIE GMINY NOWA KARCZMA

Istotną problematyką mieszkańców gminy w badaniu przemian konsumpcji w społeczeństwie jest znajomość teraźniejszych i przyszłych struktur wiekowych społeczeństwa, która umożliwia prognozowanie zmian w sektorze produkcyjnym i infrastrukturze społecznej w zależności od zmian potrzeb mieszkańców danego terenu, gdzie napotykamy twarde reguły ekonomiczne.

Gmina Nowa Karczma dysponowała w latach;

- **w 2016r.** - 17 -stoma mieszkaniami gminnymi, 15 -stoma mieszkaniami komunalnymi, 2 -ma mieszkaniami tymczasowymi socjalnymi;
- **w 2017r.** - 17 -stoma mieszkaniami gminnymi, 15 -stoma mieszkaniami komunalnymi, 2 -ma mieszkaniami tymczasowymi socjalnymi;
- **w 2018r.** - 17 -stoma mieszkaniami gminnymi, 15 -stoma mieszkaniami komunalnymi, 2 -ma mieszkaniami tymczasowymi socjalnymi;
- **w 2019r.** - 16 -stoma mieszkaniami gminnymi, 14 -stoma mieszkaniami komunalnymi, 2 -ma mieszkaniami tymczasowymi socjalnymi.

Budynki rozdysponowane w sołectwach;

- Guzy (3 mieszkania, 1 mieszkanie socjalne tymczasowe);
- Lubań (blok -1 mieszkanie, 2 mieszkania, 1 mieszkanie socjalne tymczasowe);
- Szatarpy (1 dom mieszkalny);
- Nowy Barkoczyn (dom - 1 mieszkanie);

- Zielona Wieś (1 dom mieszkalny);
- Grabowo Kościerskie (blok -2 mieszkania).

Polityka mieszkaniowa pozwala zdefiniować cele strategiczne i kierunki działań w zakresie rozwoju mieszkalnictwa, uwzględniające różne formy inwestowania i instrumenty. Dla rozwoju rynku mieszkaniowego w gminie istotna jest odpowiednia podaż terenów pod budownictwo mieszkaniowe, którą tworzy w głównej mierze podaż gruntów prywatnych. Dokument polityki mieszkaniowej cechuje podejście strategiczne, natomiast wieloletni program gospodarowania zasobem mieszkaniowym gminy. Uznaje się, że państwo i gmina nie powinny zastępować, lecz wspomagać obywateli w ich wysiłkach zmierzających do pozyskania mieszkania. Środki publiczne powinny być jedynie dopełnieniem środków gospodarstw domowych oraz środków pochodzących z rynku kapitałowego. Poniższa tabela przedstawia liczbę decyzji oraz kwotę przyznanych dodatków mieszkaniowych przyznanych ze względu na trudną sytuację rodzinną w latach 2016/2019 r.

Tabela 3. Dodatki mieszkaniowe przyznane w latach 2016-2019 na terenie Gminy Nowa Karczma.

	Liczba wnioskodawców, którym przyznano dodatki mieszkaniowe	Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	Wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł.)
2016	177	1099	237.067,79
2017	152	960	211.821,73
2018	148	880	188.763,00
2019	118	741	153.149,00

Źródło danych: Urząd Gminy Nowa Karczma

Dokonując analizy należy podkreślić, iż od lat 2016 r. do 2019 r. uwarunkowania lokalne znacznie się poprawiły, ponieważ nastąpił dość znaczny spadek wypłaconych dodatków mieszkaniowych porównywalnie do badanego okresu. Należy nadmienić, że nie wszystkie mieszkania są wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne w postaci wodociągu, katalizy, łazienki i centralnego ogrzewania.

RYNEK PRACY NA TERENIE GMINY NOWA KARCZMA

Zmiany gospodarcze i polityczne, jakie dokonały się w Polsce w latach 1989-1990 doprowadziły do tego, że Polska dołączyła do krajów o gospodarce rynkowej, co z kolei spowodowało pojawienie się zjawiska bezrobocia. Stan ten spowodowany jest brakiem równowagi pomiędzy podażą pracy a popytem na pracę, które nazwano zjawiskiem społecznym, gdzie część ludzi jest zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia nie znajduje faktycznego zatrudnienia oraz problemu ochrony pracowników przed utratą zatrudnienia, ochrony egzystencji jednostki dotkniętej brakiem pracy oraz pomocy w znalezieniu zatrudnienia. Świadczenia społeczne dla bezrobotnych w Polsce reguluje ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Powinny one zapewnić bezrobotnemu minimum życiowe, ale powinny także zachęcać do podjęcia zatrudnienia.

Brak pracy jest czynnikiem, który ma wpływ na zaspokojenie ważnych potrzeb społecznych w różnych sferach życia. Konsekwencją braku pracy jest też narastające ubóstwo i związane z tym kwestie edukacyjne, zdrowotne, mieszkaniowe itd., których rozwiązaniem zajmuje się szeroko pojęta polityka społeczna. Walka z bezrobociem możliwa jest tylko przez kompleksowe działania w sferze ekonomicznej mającej na celu wzrost gospodarczy i tworzenie nowych miejsc pracy.

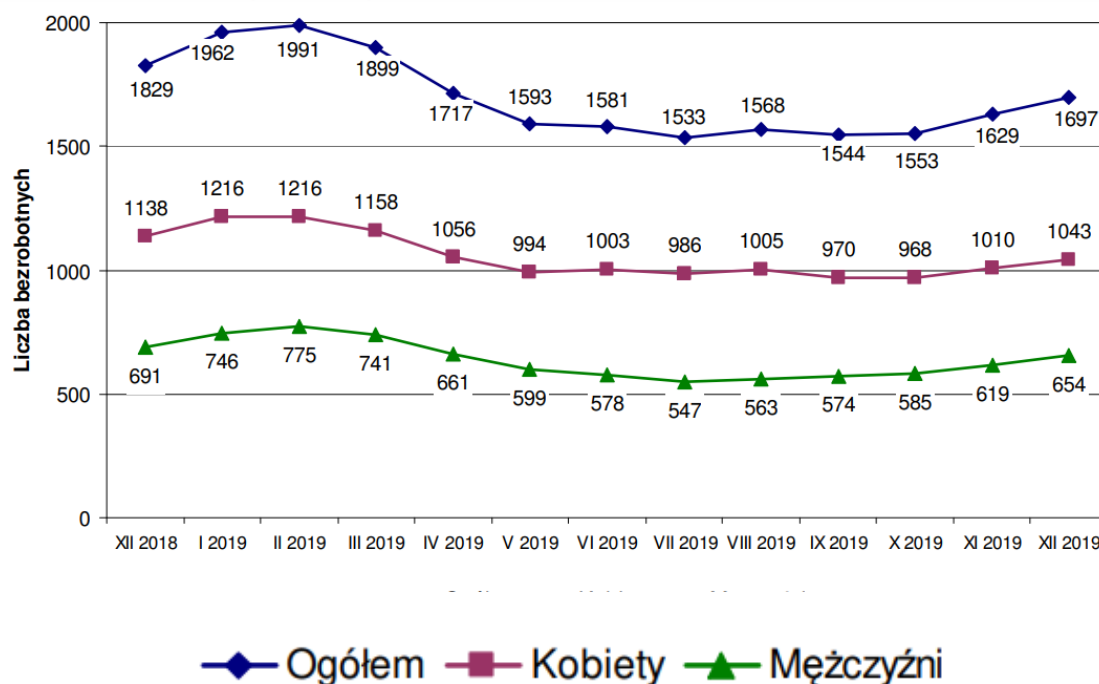
Według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. bezrobocie w powiecie kościerskim w występujących tendencjach i podejmowanych działaniach zmniejszających to zjawisko. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kościerzynie wyniosła 1.697 osób, w tym 1.043 kobiety (61,5% ogółu bezrobotnych);

- ◆ W stosunku do stanu z końca listopada 2019 r. liczba bezrobotnych wzrosła o 68 osób (o 4,2%). W porównaniu ze stanem z końca grudnia 2018 r. (1.829 osób bezrobotnych) liczba bezrobotnych jest mniejsza o 132 osoby, tj. o 7,2%. Zmiany wielkości bezrobocia w powiecie kościerskim w okresie XII.2018 r. – XII.2019 r. (stan na koniec danego miesiąca).
- ◆ W grudniu 2019 r. zanotowano wzrost liczby bezrobotnych kobiet o 33 osoby (z 1.010 do 1.043 osób) i wzrost liczby bezrobotnych mężczyzn o 35 osób (z 619 do 654 osób).
- ◆ W okresie I – XII.2019 r. liczba bezrobotnych kobiet spadła się z 1.138 osób w dniu 31.12.2018 r. do 1.043 osób w dniu 31 grudnia 2019 r., tj. o 95 osób (o 8,3%). W tym samym okresie liczba bezrobotnych mężczyzn spadła z 691 do 654 osób, tj. o 37 osób (o 5,4%).

- ◆ Wstępnie szacuje się, że stopa bezrobocia na koniec grudnia 2019 r. wyniosła: w powiecie kościerskim - 6,2%
- ◆ Podane wyżej wskaźniki bezrobocia mogą zostać nieznacznie skorygowane przez GUS

Wykres 5. Bezrobocie na terenie Gminy Nowa Karczma z podziałem.

Źródło danych, link:

<https://koscierzyna.praca.gov.pl/documents/1717547/8925684/Informacja%20miesi%20C4%20%99czna%20-%20grudzie%20C5%84%202019/fa3117f8-e4d3-4ad6-9246-a3d6a957a83d?t=1579587459081>

W tym na terenie Gminy Nowa Karczma odnotowano 4,6% spadku/wzrostu bezrobotnych w grudniu 2019 r.;

- wzrost liczby bezrobotnych o 7 osób, który spowodowany jest powrotem do ewidencji osób po wykonywaniu prac społecznie użytecznych w liczbie 2 osoby
- natomiast spadku liczby bezrobotnych w grudniu 2019 r. nie odnotowano.

W poniższej tabeli przedstawiono stopę bezrobocia dokonaną na podstawie badań dokonanych przez GUS na terenie gminy Nowa Karczma w okresie od 31.12.2018 r. do 31.12.2019 r.

Tabela 4: Stopa bezrobocia dokonana przez GUS w październiku 2019 r.

Bezrobotni na terenie gminy Nowa Karczma zarejestrowani wg. stanu na dzień;	Ogółem	Kobiety
31.12.2018 r.	177	122
31.01.2019 r.	190	132
28.02.2019 r.	197	136
31.03.2019 r.	186	124
30.04.2019 r.	183	120
31.05.2019 r.	176	112
30.06.2019 r.	168	105
31.07.2019 r.	154	100
31.08.2019 r.	155	102
30.09.2019 r.	156	100
31.10.2019 r.	151	99
30.11.2019 r.	151	99
31.12.2019 r.	158	101
Ludność w wieku produkcyjnym na dzień 30.06.2019 r.	4.200	1.932

Źródło danych, link:

https://stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5468/6/26/1/ludnosc_stan_i_struktura_oraz_ruch_naturalny_w_przekroju_terytorialnym_na_30-06-2019.zip

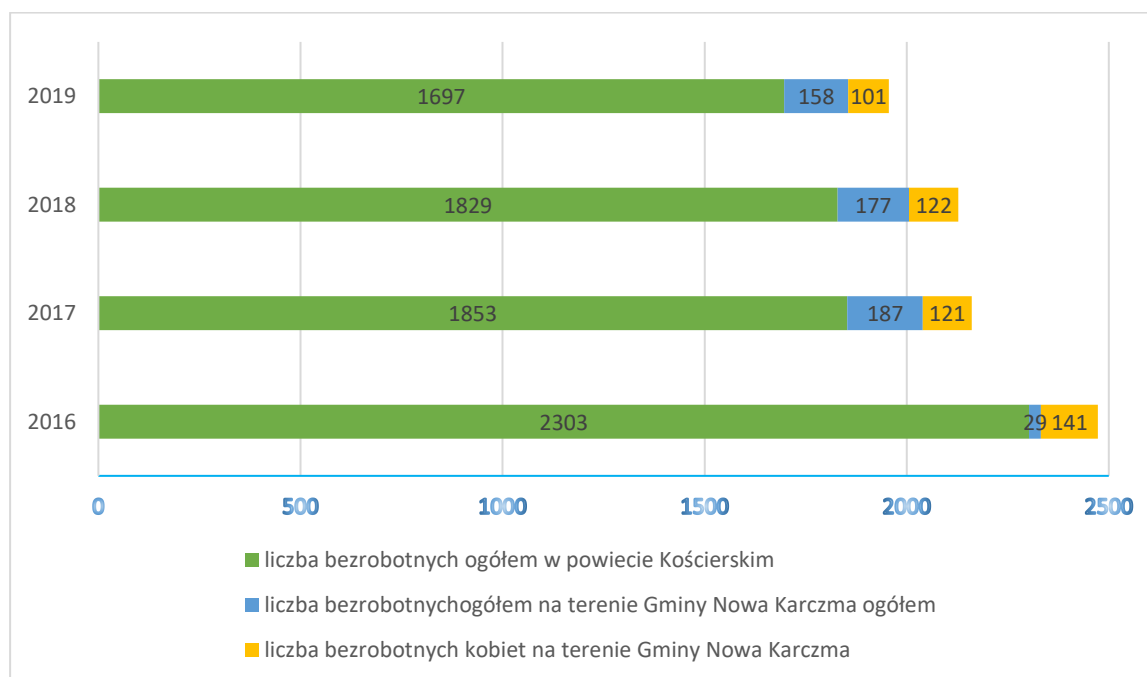
Na podstawie informacji pozyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Kościerzynie został zbadany stosunek osób bezrobotnych na terenie powiatu Kościerskiego oraz Gminy Nowa Karczma w latach od 2016 r. do 2019 r.;

- Liczba bezrobotnych ogółem w powiecie Kościerskim w 2016 r. wynosiła 2303 os., w 2017 r. wynosiła 1853 os., w 2018 r. wynosiła 1829 os., w 2019 r. wynosiła 1697 os.

- Liczba bezrobotnych na terenie Gminy Nowa Karczma ogółem w 2016 r. wynosiła 229 os., w 2017 r. wynosiła 187 os., w 2018 r. wynosiła 177 os., w 2019 r. wynosiła 158 os.
- Liczba bezrobotnych kobiet na terenie Gminy Nowa Karczma w 2016 r. wynosiła 141 os., w 2017 r. wynosiła 121 os., w 2018 r. wynosiła 122 os., w 2019 r. wynosiła 101 os.

Wykres 6. Bezrobocie w latach od 2016 r. do 2019 r. – w powiecie Kościerskim oraz na terenie Gminy Nowa Karczma.

Źródło danych: Opracowanie własne

Na powyższym wykresie zostały przedstawione tendencje malejące dotyczące badanego okresu osób bezrobotnych w powiecie Kościerskim jak i na terenie Gminy Nowa Karczma. Spadek osób bezrobotnych spowodowany jest rosnącym zatrudnieniem oraz korzystną sytuacją gospodarczą, która sprzyjała tworzeniu dodatkowych miejsc pracy, takich jak praca sezonowa, gdzie została zwiększona aktywność i popyt na pracowników w budownictwie, rolnictwie i sadownictwie, turystyce oraz gastronomii. Jak i to, że wielu pracujących odeszło na emeryturę, jednocześnie mniej osób weszło w wiek produkcyjny. Poza tym spora część wyemigrowała zarobkowo, np. do Wielkiej Brytanii czy Niemiec. Do tego mamy dość szybki wzrost gospodarczy, który wymaga większej liczby pracowników, zwiększenia zatrudnienia. To wszystko powoduje spadek bezrobocia. Patrząc na powiatowy rozkład bezrobocia można jednak dojść do wniosku, że dotykamy pewnej bariery - ci, którzy są w stanie pracować, mają

na to ochotę, już pracę znaleźli. Ale są miejsca, gdzie bezrobocie jest tradycyjnie wysokie, gdzie stopa bezrobocia wielokrotnie przewyższa średnią krajową. Poza tym są osoby, których kwalifikacje nie są wystarczające, aby znaleźć pracę. Niemniej jak widać na powyższym wykresie stopa bezrobocia spada i na pewno jeszcze będzie spadać.

EDUKACJA NA TERENIE GMINY NOWA KARCZMA

Edukacja to przede wszystkim, wychowanie, kształcenie, czyli ogół czynności i procesów mających na celu przekazywanie wiedzy. W roku szkolnym 2019/2020 na terenie Gminy Nowa Karczma działały placówki oświatowe, które zostały przedstawione w poniższej tabeli:

Tabela 5. Placówki oświatowe na terenie Gminy Nowa Karczma.

LP.	PLACÓWKA OŚWIATOWA	ADRES PLACÓWKI
1	Szkoła Podstawowa im. dr. Aleksandra Majkowskiego w Nowej Karczmie wraz z Oddziałem Przedszkolnym	ul. Szkolna 4, 83-404 Nowa Karczma
2	Szkoła Podstawowa im. Braci Czarlińskich w Lubaniu wraz z Oddziałem Przedszkolnym	ul. Braci Czarlińskich 23, 83-422 Nowy Barkoczyn
3	Szkoła Podstawowa im. gen. Józefa Wybickiego, Przedszkole Samorządowe w Grabowie	ul. Starowiejska 68, 83-403 Grabowo Kościerskie
4	Szkoła Podstawowa w Szatarpach im. Franciszka Hynka wraz z Oddziałem Przedszkolnym	Szatarpy 15, 83-421 Wysin
5	Przedszkole Niepubliczne „Krasnal” w Lubaniu	ul. Słoneczna 2, 83-422 Lubań

Źródło danych: Urząd Gminy Nowa Karczma

W placówkach oświatowych na terenie Gminy Nowa Karczma jest zatrudnionych:

- nauczycieli w przedszkolach 12 osób - gdzie uczęszcza 277 dzieci,
- nauczycieli w szkołach 102 osoby - gdzie uczęszcza 786 dzieci,

oraz czterech dyrektorów placówek szkół podstawowych, gdzie liczba ogółem dzieci wynosi 1063 osoby.

W analizowanym roku 2020 miała miejsce ogólnoswiatowa pandemia, która zmusiła nauczycieli oraz uczniów do radykalnej zmiany nauczania. Pandemia, która ogarnęła cały świat, uderzyła w każdy fragment naszego życia. Edukacja to jeden z tych obszarów, gdzie spotyka się codzienne funkcjonowanie uczniów, nauczycieli oraz innych pracowników szkół.

Od marca 2020 roku zgodnie z decyzją Ministra Edukacji i Nauki główną metodą nauczania stała się platforma dziennika elektronicznego Librus oraz Teams. Dyrektorzy placówek zostali zobowiązani do zorganizowania w taki sposób nauczania stacjonarnego lub zdalnego w szkołach z wykorzystaniem komputerów oraz niezbędnego sprzętu znajdującego się w szkole dla uczniów, którzy ze względu na trudne warunki domowe nie będą mogli uczyć się zdalnie w domu bez odpowiedniego sprzętu. Decyzja o zamknięciu szkół, przedszkoli i żłobków odmieniła w błyskawicznym tempie życie tych wszystkich grup, nagle nauka stała się nie tylko sprawą szkoły, ale wkroczyła do domów rodzinnych i zmieniła swój charakter całkowicie.

Aby utrzymać standardy nauczania oraz działania poprawiające jakość warunków funkcjonowania w tym sprawności fizycznej uczniów w czasie zajęć we wszystkich szkołach podstawowych w naszej gminie - infrastruktura w szkołach na terenie Gminy Nowa Karczma jest na bieżąco modernizowana i remontowana.

OCHRONA ZDROWIA NA TERENIE GMINY NOWA KARCZMA

Przychodnia Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "DIAGNOSIS" jest jedynym zakładem opieki zdrowotnej w tut. gminie, który funkcjonuje od 2013 r., w którym znajduje się:

1. Poradnia (gabinet) lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, gdzie świadczenia udziela 5 lekarzy i 4 pielęgniarki.
2. Gabinet medycyny szkolnej, gdzie świadczenia udziela 1 lekarz.
3. Gabinet profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej dla dzieci, gdzie świadczenia udzielają 3 pielęgniarki.
4. Gabinet lekarza POZ, gdzie świadczenia udziela 2 lekarzy.
5. Poradnia położnej środowiskowej, gdzie świadczenia udziela 1 pielęgniarka.
6. Poradnia pielęgniarki środowiskowej, gdzie świadczenia udziela 1 pielęgniarka.
7. Poradnia pediatryczna, gdzie świadczenia udziela 3 lekarzy.

Tabela 6. W poniższej tabeli zostały przedstawione informacje dotyczące opieki zdrowotnej na terenie Gminy Nowa Karczma.

LP	NAZWA PLACÓWKI	ADRES PLACÓWKI
1	Przychodnia Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „DIAGNOSIS”	ul. A. Majkowskiego 12, 83-404 Nowa Karczma
2	Filia Przychodni Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „DIAGNOSIS” w Grabowie Kościerskim	ul. Osiedlowa 3, 83-403 Grabowo Kościerskie
3	Przychodnia Implantologiczn-Stomatologiczna Lux-Dent PL	ul. Ul. J. Wybickiego 4, 83-404 Nowa Karczma
4	Rehcenter – centrum rehabilitacji	ul. Kościerska 20A 83-404 Nowa Karczma
5	Apteka PĚLA	ul. Kościerska 7, 83-404 Nowa Karczma
6	Apteka Przyjazna	ul. A. Majkowskiego 23, 83-404 Nowa Karczma
7	Apteka Herba	ul. A. Majkowskiego 12, 83-404 Nowa Karczma

Źródło danych: Urząd Gminy Nowa Karczma

Z powyższych informacji wynika, iż w gminie funkcjonuje jedna niepubliczna przychodnia z jednym oddziałem, jedna niepubliczna przychodnia stomatologiczna, jedno prywatne centrum rehabilitacji oraz trzy apteki.

Na podstawie badań Głównego Urzędu Statystycznego, porady w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej dotyczących porad w podstawowej i specjalistycznej opiece zdrowotnej w poniższych latach wyniosła:

- 2016 r. z porad lekarskich ogółem skorzystało – 11.599 osób;
- 2017 r. z porad lekarskich ogółem skorzystało – 11.498 osób;
- 2018 r. z porad lekarskich ogółem skorzystało – 10.783 osób;
- 2019 r. z porad lekarskich ogółem skorzystało – 10.870 osób.

Zgodnie z danymi Światowej Organizacji Zdrowia choroby przewlekłe są obecnie podstawową przyczyną zgonów w rozwiniętych społeczeństwach. Dlatego określa się je mianem choroby cywilizacyjnej. Współczesna medycyna pozwala na skuteczne zwalczanie objawów tych schorzeń oraz powstrzymanie ich postępu. Jeśli jednak chory nie podejmuje regularnego leczenia i nie dba o swoje zdrowie, jego stan może się pogorszyć bardzo szybko. Najczęstsza przyczyną zachorowań na terenie Gminy Nowa Karczma - każdego badanego wyżej roku są choroby układu krążenia, choroby nowotworowe oraz choroby autoimmunologiczne. Natomiast w roku 2020 r. koronawirus SARS-CoV, który wywołuje chorobę SARS (zespół ciężkiej ostrej niewydolności oddechowej), oraz SARS-CoV-2, który prowadzi do rozwinięcia ostrej choroby zakaźnej dróg oddechowych, nazwanej COVID-19.

KULTURA, SPORT, REKREACJA, TURYSTYKA ORAZ BEZPIECZEŃSTWO NA TERENIE GMINY NOWA KARCZMA

Samorządy mają największe możliwości zarządzania publiczną infrastrukturą kultury oraz sportu, gdzie wywierają decydujący wpływ na dostępność obiektów sportowych i kulturowych dla lokalnej społeczności. Ich zadaniem jest także zachęcanie lokalnych społeczności do uprawiania sportu brania udziału w wydarzeniach kulturowych oraz uczestniczenia w imprezach kulturowych, sportowych i rekreacyjnych. Sport zorganizowany tworzą różnego rodzaju stowarzyszenia, federacje, kluby itp., których statutowym celem jest współzawodnictwo sportowe, a także promowanie sportu dla wszystkich, prozdrowotnego stylu życia itp. Głównymi instytucjami prowadzącymi działalność kulturalną w gminie Nowa Karczma są Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Nowej Karczmie należy również nie zapomnieć o Pomorskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Lubaniu, który zajmuje się udzielaniem wszechstronnej pomocy rolnikom, mieszkańcom obszarów wiejskich oraz przedsiębiorcom związanym z przetwórstwem rolno-spożywczym w celu zwiększania dochodów gospodarstw rolnych oraz poprawy warunków życia na wsi, a także organizowaniem kulturowych targów, wystaw, pokazów, konferencji i innych przedsięwzięć upowszechniających wiedzę rolniczą i nowe technologie produkcji. GOKSiR w ramach działalności kulturalnej oferuje dzieciom i młodzieży zajęcia językowe, plastyczne, wokalne i taneczne. Prowadzi także stałe koła zainteresowań, tj. „Ikonka” – punkt internetowy gwarantujący darmowy dostęp do sieci każdemu mieszkańcowi gminy oraz Gminnej Biblioteki

Publicznej, która zajmuje się zaspokajaniem potrzeb czytelniczych i informacyjnych mieszkańców oraz gromadzeniem materiałów dotyczących regionu - biblioteka posiada filię biblioteczną w Grabowie Kościerskim. Należy nadmienić również młodzieżowy klub sportowy UKS Nowa Karczma, który może się pochwalić licznymi osiągnięciami sportowymi. Wyróżnia się również Koło Gospodyń Wiejskich oraz Związki Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Nowym i Starym Barkoczynie, które równie aktywnie popularyzują tradycję, kulturę czy kuchnię regionalną oraz świetlice wiejskie, które są miejscami spotkań społeczności lokalnej, w nich także odbywają się okolicznościowe uroczystości, jak np. mikołajki czy Dzień Seniora. Obecnie placówki te są sukcesywnie modernizowane, w znacznym zakresie dzięki środkom pozyskanym z funduszy unijnych. Atrakcją kulturalną Gminy Nowa Karczma jest Muzeum Hymnu Narodowego w Będominie, które stanowi oddział zamiejscowy Muzeum Narodowego w Gdańsku. Niniejszym Gmina Nowa Karczma stara się dodać pojęciu życia kulturalnego jego wartościujące znaczenie, kierujące uwagę przede wszystkim w stronę uczestnictwa w tzw. kulturze wysokiej bądź w stronę zagadnień związanych z tradycyjnie rozumianą edukacją kulturalną, która wedle tradycyjnego poglądu winna przygotowywać odbiorców do owego uczestnictwa. W poniższej tabeli zostały przedstawione jednostki organizacyjne znajdujące się na terenie gminy:

Tabela 7. W poniższej tabeli zostały przedstawione informacje dotyczące kultury i sportu na terenie gminy.

LP	NAZWA JEDNOSTKI	ADRES
1	Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego	w Lubaniu, ul. Tadeusza Maderskiego 3, 83-422 Nowy Barkoczyn
2	Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji	w Nowej Karczmie ul. Szkolna 5, 83-404 Nowa Karczma
3	Gminna Biblioteka Publiczna w Nowej	w Nowej Karczmie ul. Szkolna 5, 83-404 Nowa Karczma
4	Filia Gminnej Biblioteki Publicznej	w Grabowie Kościerskim ul. Osiedlowa, 83-403 Grabowo
5	Koło Gospodyń Wiejskich	w Nowej Karczmie ul. Józefa Wybickiego 6, 83-404 Nowa Karczma,
6	Związki Emerytów, Rencistów i Inwalidów	w Nowym i Starym Barkoczynie
7	UKS Nowa Karczma – młodzieżowy klub sportowy	w Nowej Karczmie ul. Szkolna 4, 83-404 Nowa Karczma

Źródło danych: Urząd Gminy Nowa Karczma

Bezpieczeństwem i porządkiem publicznym na terenie gminy Nowa Karczma zajmuje się Posterunek Policji w Liniewie, 83-420 Liniewo ul. Wiśniowa 2 oraz Ochotnicza Straż Pożarna Nowa Karczma, ul. Gdańska 6, 83-404 Nowa Karczma. Władze te zostały utworzone przez organy władzy publicznej, służby, straże i inspekcje wyspecjalizowane w ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego. Jest to zarazem sektor, w którym występuje – obok podsystemu ratownictwa medycznego – częściowa prywatyzacja zadań wcześniej realizowanych wyłącznie przez państwo. Zadania organów władzy publicznej w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego są określone w odpowiednich ustawach. Właściwe działanie wymiaru sprawiedliwości stanowi gwarancję stabilnego funkcjonowania gminy i zapewnia bezpieczeństwo społeczeństwa i obywateli.

ROZDZIAŁ IV

Diagnoza oraz charakterystyka Pomocy Społecznej

4.1. PROBLEMY OSÓB OPUSZCZAJĄCYCH ZAKŁADY KARNE ORAZ BEZROBOCIE

Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego są także szczególną przesłanką ubiegania się o wsparcie w ramach systemu pomocy społecznej. Działania wobec osób przebywających w zakładach karnych oraz je opuszczających podejmowane są przez instytucje działające w różnych obszarach: sądownictwo, służba więzienna, publiczne służby zatrudnienia, pomoc społeczna oraz przez sektor pozarządowy. Są to osoby zaliczane do grupy zagrożonych wykluczeniem społecznym, wymienione w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy jako znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Istotne jest zatem zdiagnozowanie sytuacji tych osób w kontekście działań podejmowanych przez odpowiednie podmioty oraz opracowanie modelu współpracy międzyinstytucjonalnej oraz międzysektorowej na rzecz ich wspierania. Konsekwencją takiego stanu rzeczy są znaczące trudności, na jakie napotykają się byli więźniowie w procesie readaptacji społeczno-zawodowej, w tym zwłaszcza w zakresie znalezienia zatrudnienia.

W poniższej tabeli zawarta jest informacja zgromadzona w sprawozdaniach OPS o ilości osób zwolnionych z zakładu karnego i tym samym korzystających z pomocy społecznej;

Tabela 8. Badany okres dotyczy lat od 2016 do 2019.

	2016	2017	2018	2019
Liczba osób, z trudnościami w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	2	2	3

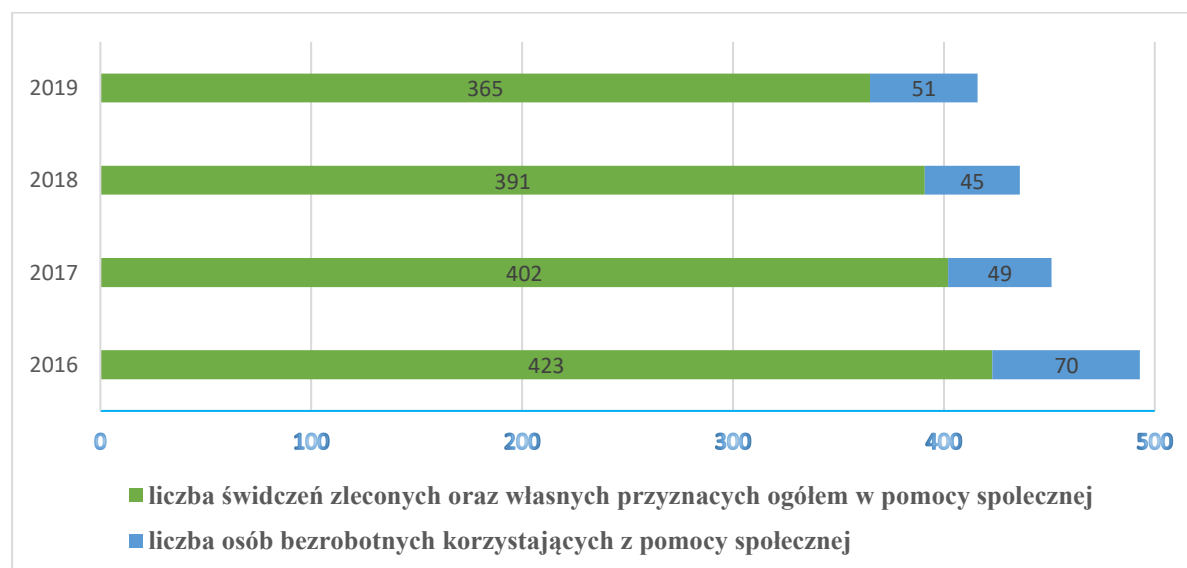
Źródło danych: Sprawozdania - Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Karczmie

W strategii przyjęta została definicja kwestii bezrobocia opierająca się na kryterium braku pracy w momencie stania się klientem OPS-u, choć niekoniecznie pozostawania w rejestrach Powiatowych Urzędów Pracy przez cały okres korzystania z usług i świadczeń pomocy społecznej z tytułu bezrobocia. Pozycja osób bezrobotnych na rynku pracy silnie wpływa na sytuację finansową gospodarstw domowych. Brak pracy jest czynnikiem, który ma wpływ na zaspokojenie ważnych potrzeb społecznych w różnych sferach życia, gdzie konsekwencją braku pracy jest też narastające ubóstwo i związane z tym kwestie edukacyjne, zdrowotne, mieszkaniowe itd., których rozwiązaniem zajmuje się szeroko pojęta polityka społeczna. Problem bezrobocia dotyczy nie tylko osoby nim dotkniętej, lecz także całej rodziny. Pojawia się również groźba przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorów osobowych, a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego. Bezrobocie zwłaszcza to długotrwałe jest od wielu lat jednym z głównych czynników trudnej sytuacji życiowej, a tym samym powodem korzystania osób/rodzin z pomocy społecznej. Fałszywe poczucie stabilności spowodowało u wielu osób utratę potrzeby myślenia o przyszłości oraz inwestowania w siebie, które powoduje obniżenie warunków życia ludności, gdzie długotrwałe pozostawanie bez pracy dodatkowo zmniejsza szanse na znalezienie zatrudnienia oraz powoduje stałe obniżanie się standardu życia.

Wykres 7. Poniższe wykresy 7a, 7b i 7c przedstawiają badane zjawisko osób z dysfunkcją bezrobocia na tle osób objętych pomocą społeczną w okresie od 2016 r. do 2019 r.;

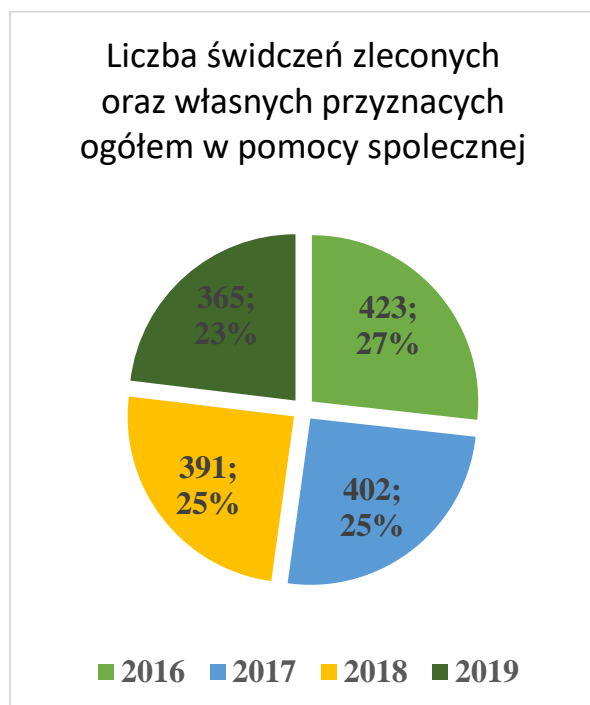
Wykres 7a.

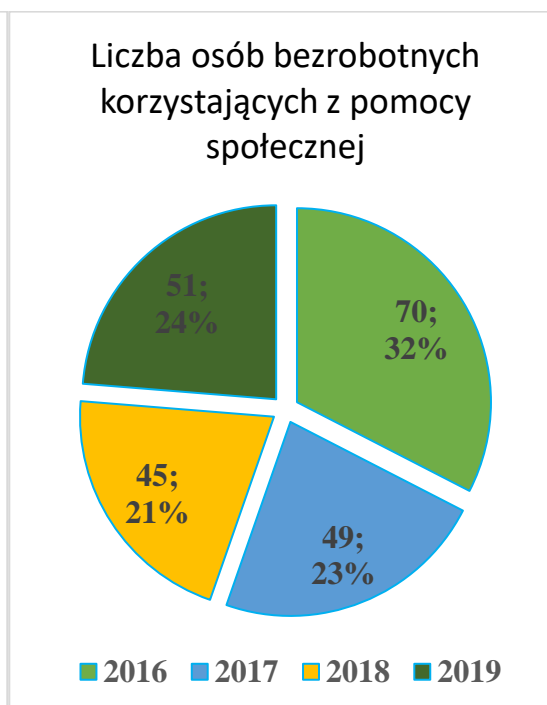
Źródło danych: Badania własne na podstawie sprawozdań OPS

Wykres 7b.

Wykres 7c.

Źródło danych: Badania własne na podstawie sprawozdań OPS.

Badanie dotyczyło rodzin z dysfunkcją bezrobocia korzystających z pomocy społecznej na tle wszystkich rodzin objętych pomocą społeczną na terenie Gminy Nowa Karczma w latach:

- ✓ **2016 r.-** 423 osoby korzystające z pomocy społecznej, przyznane pomocą społeczną ogółem, która wyniosła 23% świadczeniobiorców, w tym 70 osób, gdzie powodem przyznania pomocy jest bezrobocie, które wyniosło 32% świadczeniobiorców;
- ✓ **2017 r.-** 402 osoby korzystające z pomocy społecznej, przyznane pomocą społeczną ogółem, która wyniosła 25% świadczeniobiorców, w tym 49 osób, gdzie powodem przyznania pomocy jest bezrobocie, które wyniosło 25% świadczeniobiorców;
- ✓ **2018 r.-** 391 osoby korzystające z pomocy społecznej, przyznane pomocą społeczną ogółem, która wyniosła 25% świadczeniobiorców, w tym 45 osób, gdzie powodem przyznania pomocy jest bezrobocie, które wyniosło 21% świadczeniobiorców;
- ✓ **2019 r.-** 365 osoby korzystające z pomocy społecznej, przyznane pomocą społeczną ogółem, która wyniosła 23% świadczeniobiorców, w tym 51 osób, gdzie powodem przyznania pomocy jest bezrobocie, które wyniosło 24% świadczeniobiorców.

Z powyższych badań przeprowadzonych na danym terenie wynika, iż w przebadanym okresie wystąpił spadek osób bezrobotnych, który spowodowany jest rosnącym zatrudnieniem oraz

korzystną sytuacją gospodarczą, która sprzyja tworzeniu dodatkowych miejsc pracy. Bezrobocie to przede wszystkim zjawisko społeczne, które przejawia się tym, iż grupa ludzi zdolnych i chętnych do pracy, nie jest w stanie podjąć zatrudnienia. Bezrobotny nie jest nigdzie zatrudniony, nie prowadzi działalności gospodarczej ani żadnej innej pracy zarobkowej, gdzie główna i najczęstszą przyczyną jest:

- brak środków na zaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych, niski poziom wykształcenia części społeczeństwa, szybki rozwój nowych technologii, wysokie koszty pracy dla pracodawców;
- psychospołeczne skutki bezrobocia, które najwyraźniej widoczne są u osób długotrwale bezrobotnych;
- negatywne wzorce wychowawcze przekazywane dzieciom.

4.2. SYTUACJA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI I DŁUGOTRWAŁĄ CHOROBA ORAZ OSÓB STARSZYCH

Niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba już teraz stanowią jeden z głównych powodów udzielania pomocy społecznej. Niepełnosprawność obejmuje swym zasięgiem wszystkie sfery rozwoju człowieka oraz wszystkie aspekty jego funkcjonowania. Znaczenie tego problemu wynika z rozmiarów i powszechności występowania niepełnosprawności w populacji, a także z konsekwencji, jakie wywołuje w życiu indywidualnym i społecznym. Szeroki zakres pojęciowy terminu niepełnosprawność sprawia, że nigdy nie opracowano jednej powszechnie obowiązującej jej definicji. Niepełnosprawność dotyczy osób, których została potwierdzona orzeczeniem, które oznacza „trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy”. Nie wystarczy, zatem poczucie bycia osobą niepełnosprawną z powodu złego stanu zdrowia – musi to potwierdzić odpowiednia komisja tzw. zespół. Definicja przejęta w pomocy społecznej mówi o wieloaspektowym zjawisku, które ma większe znamiona występowania niedostatku, ubóstwa, niewydolności opiekuńczej i wychowawczej. W związku z czym organ powinien zagwarantować osobom niepełnosprawnym pełną integrację ze środowiskiem lokalnym oraz społecznym, a także przeciwdziałać izolacji i marginalizacji tej grupy osób.

Do najczęstszych problemów, z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne w swojej codziennej egzystencji należy zaliczyć:

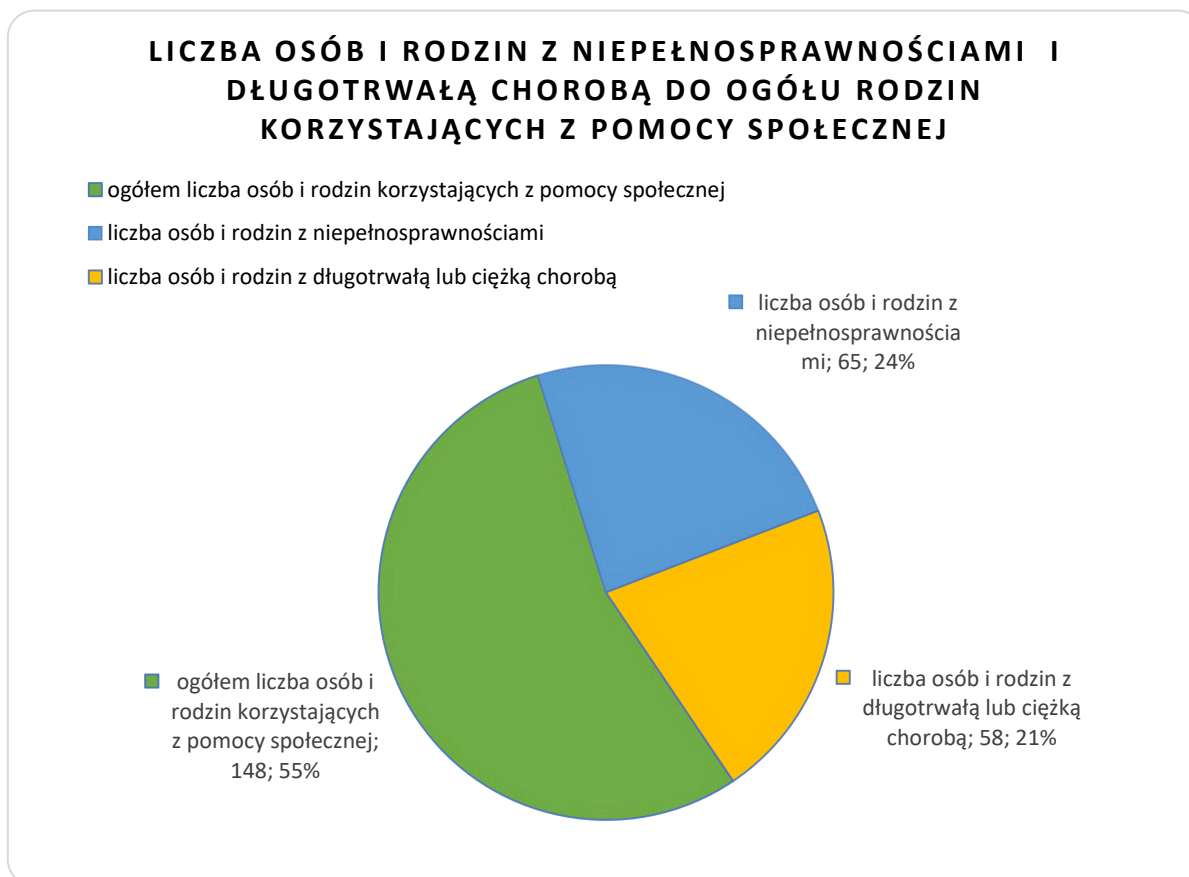
- utrudniony dostęp do usług rehabilitacyjnych wynikający z niedostatecznej bazy rehabilitacji leczniczej;
- trudna sytuacja materialna;
- brak zakładów pracy chronionej;
- bariery psychospołeczne, ekonomiczne, architektoniczne komunikacyjne utrudniające aktywność społeczno-zawodowa;
- niska aktywność zawodowa na otwartym rynku pracy.

Problem długotrwałej choroby dotyczy osób, które z powodu posiadanego schorzenia pozostają przez długi czas pod opieką lekarską, a choroba, na którą cierpią, często nie jest możliwa do całkowitego wyleczenia, a jedynie minimalizowane są jej objawy. Otrzymanie pomocy społecznej z powodu długotrwałej choroby jest uzależnione również od tego, w jakim stopniu posiadane schorzenie utrudnia życie wnioskodawcy. Pod uwagę brane są takie okoliczności jak: wydatki ponoszone w związku z zakupem leków, wydatki związane z wyjazdami do specjalistów, utrudnienie w podjęciu zatrudnienia. Trudne sytuacje życiowe, to w szczególności okoliczności wymienione w ustawie o pomocy społecznej ubóstwo, sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, przemoc w rodzinie, potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze, trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, alkoholizm lub narkomania, zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe, klęski żywiołowe lub ekologiczne z uwzględnieniem dochodu niższego od kryterium dochodowego. Pomoc społeczna powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia osób oraz rodzin, a także umożliwić im bytowanie w warunkach i integracji ze środowiskiem odpowiadającym podstawowej godności człowieka. Długotrwała choroba jest jedną z częstych przyczyn na podstawie, której rodziny otrzymały wsparcie z pomocy społecznej, z pozyskanych danych OPS w Nowej Karczmie wynika, że w 2020 roku

z tej formy pomocy skorzystało 21 % osób w rodzinie – badanie zostało przeprowadzone do ogółu rodzin korzystających z pomocy społecznej, która wynosiła 55%.

Wykres 8. Badanie dotyczy przyznania pomocy w trudnej sytuacji życiowej u osób i rodzin z niepełnosprawnościami oraz długotrwałą chorobą do ogółu osób korzystających z pomocy społecznej w 2020r.

Źródło danych: Badania własne na podstawie sprawozdań OPS

Główne działania zogniskowane wobec osób niepełnosprawnych lub dotkniętych chorobą opierają się o pomoc w formie pieniężnej, świadczeń w naturze jak i pomocy środowiskowej. Do świadczeń pieniężnych realizowanych przez gminę zaliczyć można między innymi:

- 1) zasiłek stały – z tytułu niepełnosprawności lub niezdolności do pracy z tytułu wieku;
- 2) zasiłek pielęgnacyjny – przyznawany w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Poza wsparciem finansowym skierowanym bezpośrednio do osób niepełnosprawnych realizowana jest także pomoc finansowa wypłacana

w związku ze świadczeniem opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny, do tego rodzaju świadczeń zaliczyć można:

- świadczenie pielęgnacyjne;
- specjalny zasiłek opiekuńczy;
- zasiłek dla opiekunów.

Zakres działań pomocy społecznej skierowanej do seniorów jest szeroki – od doraźnej pomocy, po zapewnienie pomocy w egzystencji osobom, które nie są w stanie zapewnić jej sobie same. Osoby, które ze względu na wiek, choroby lub niepełnosprawność wymagają opieki, mogą otrzymać wsparcie, które jest kierowane głównie do osób samotnych. Mogą jednak ubiegać się o nie również ci, którymi – z różnych przyczyn – najbliższa rodzina nie jest w stanie się zaopiekować. Pomoc może być udzielana w różnych formach: w miejscu zamieszkania podopiecznego, w formie dziennego pobytu w ośrodku wsparcia albo stałego zamieszkania w domu pomocy społecznej. Takie formy pomocy są odpłatne, a wysokość opłat za pomoc jest zależna od dochodów osoby korzystającej z pomocy społecznej. Wsparcie seniorów w OPS w Nowej Karczmie koordynują pracownicy socjalni przy pomocy psychologa oraz usług opiekuńczych, w 2020 r. z tej formy pomocy skorzystało 10 osób (świadczenie przyznane decyzją) w tym 6 osób w wieku starszym 70+. W zależności od stanu zdrowia osoby starszej, które wymagają pomocy w codziennym funkcjonowaniu, mogą skorzystać ze wsparcia opieki środowiskowej. Osobom, które wymagają całodobowej opieki, Gmina zapewnia pobyt w domu pomocy społecznej, natomiast seniorom najbardziej potrzebującym, samotnym i niesamodzielnym, które potrzebują dodatkowego wsparcia mogą liczyć również na wizytę psychologa w domu a także otrzymać pomoc przy zakupie leków i dogrzaniu mieszkania.

4.3. BEZSKUTECZNOŚĆ ORAZ BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUNCZO - WYCHOWAWCZYCH ZWIĄZANYCH Z PROWADZENIEM DOMU.

Trudności w rodzinie mogą być spowodowane czynnikami zewnętrznymi takimi jak np. bezrobocie, długotrwała choroba, czynniki tkwiące w samej rodzinie związane z uzależnieniem, przestępczością, przemocą w rodzinie i brakiem umiejętności wychowawczych oraz zaniedbywaniem obowiązków. Dzieci dorastające w dysfunkcyjnych rodzinach nabywają nieprawidłowe wzorce funkcjonowania, co odzwierciedla się negatywnie na jej członkach, a

tym samym na całym społeczeństwie. Problem bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego jest jednym z najczęstszych powodów korzystania z pomocy społecznej. Głównym źródłem tego problemu są różne rodzaje zaburzeń w funkcjonowaniu rodziny. Do przyczyn kryzysu rodzin zalicza się:

- zmieniające się warunki ekonomiczne,
- czynniki psychospołeczne i kulturowe,
- osłabienie więzi międzyludzkich.

Jednak nie wszystkie rodziny prawidłowo realizują zadania opiekuńcze, wychowawcze, socjalizacyjne i ekonomiczne. W dysfunkcyjnych rodzinach występują problemy, które zakłócają ich funkcjonowanie oraz zaburzają prawidłowy rozwój dziecka i proces wychowawczy. Praca z rodzinami jest procesem złożonym i długotrwałym. Efekty pracy z rodzinami w przeważającym stopniu zależą od ich aktywności, otwarcia na otrzymywane wsparcie, chęci wprowadzenia w swoim życiu zmian. Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych, jak również trudności w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Gmina wspiera rodziny poprzez zatrudnienie asystenta rodziny w Ośrodku Pomocy Społecznej. W przypadku, gdy Ośrodek Pomocy Społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych kieruje do niej pracownika socjalnego, który przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. W przypadku konieczności wsparcia dla rodziny, **kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej przydziela powyższej rodzinie asystenta rodziny**. Jego praca prowadzona jest w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. Pracownik prowadzi pracę z rodziną za jej zgodą i z jej aktywnym udziałem, motywując rodzinę do aktywnego współdziałania w realizacji planu pracy. Celem asystenta rodziny jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej prawidłowe pełnienie funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zapobieganie sytuacjom oddzielania dzieci od rodziny, niesieniu pomocy w odzyskaniu dzieci przez rodzinę, przywracaniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych ról w rodzinie, oraz prowadzeniem współpracy z instytucjami sprawującymi pieczę nad rodziną. Zadaniem asystentów jest wspieranie rodzin niezaradnych życiowo, dotkniętych ubóstwem, bezrobociem, uzależnieniami którym grozi zabranie dzieci. W 2020 r. asystenci w swojej pracy spotykali się z problematyką:

- trudności w prowadzeniu gospodarstwa domowego, zaburzoną komunikacją wewnątrz rodziny;

- nadużywanie alkoholu przez członków rodziny, choroby dorosłych członków rodziny;
- konflikty i brak porozumienia w rodzinach oraz stosowanie przemocy fizycznej i psychicznej;
- problemy opiekuńcze oraz brak orientacji w uzyskaniu dokumentów, opinii, orzeczeń, diagnoz;
- samotne wychowywanie dziecka przez jednego z rodziców;
- bezrobocie dorosłych członków rodziny;
- długotrwała absencja dzieci w szkole;
- problemy wychowawcze z dziećmi, brak prawidłowych relacji rodziców z dziećmi i wzorców wychowawczych, nieumiejętność radzenia sobie z niepoprawnym zachowaniem dziecka;
- przebywanie dzieci z rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w pieczy zastępczej.

W 2020 r. na terenie Gminy Nowa Karczma, Kierownik OPS przyznała asystenturę w 15 rodzinach do czasu osiągnięcia przez rodzinę samodzielności, stabilności życiowej i odpowiedzialności za własne życie.

4.4. PROBLEMY ZWIĄZANE Z UBÓSTWEM

Ubóstwo podobnie jak wiele innych pojęć i kategorii stosowanych w naukach społecznych, jest terminem wieloznacznym, określanym na wiele sposobów, co wynika z faktu stosowania różnych miar wobec samego zjawiska ubóstwa. Definicja ubóstwa to „(...) brak dostatecznych środków materialnych do życia, bieda, niedostatek, (...), ale również nędza, czyli stan poniżej pewnego zmiennego w czasie progu dochodowego lub progu realizacji potrzeb w odniesieniu do jednostki rodzinnej lub grupy społecznej”. Z kwestią ubóstwa związane są pojęcia minimum socjalnego i minimum egzystencji, które dotyczy jednostki i rodziny, których zasoby w danym czasie w istotny sposób spadają poniżej zasobów będących w dyspozycji przeciętnej jednostki lub rodziny w społeczeństwie, do którego należą. Przepisy ustawy o pomocy społecznej definiują przesłankę ubóstwa jako sytuację, gdy dochód rodziny nie przekracza ustawowego kryterium dochodowego. Aktualnie kryteria dochodowe ustalone są na poziomie 701 zł dla osoby samotnie gospodarującej oraz 528 zł na osobę w rodzinie - kryteria te obowiązują od 1 października 2018 r.

Ubóstwo jest zjawiskiem bardzo negatywnym, które wyraźnie oddziałuje na jakość i poziom życia, można wyróżnić wiele przyczyn i rodzajów ubóstwa: dużą bierność, pasywność,

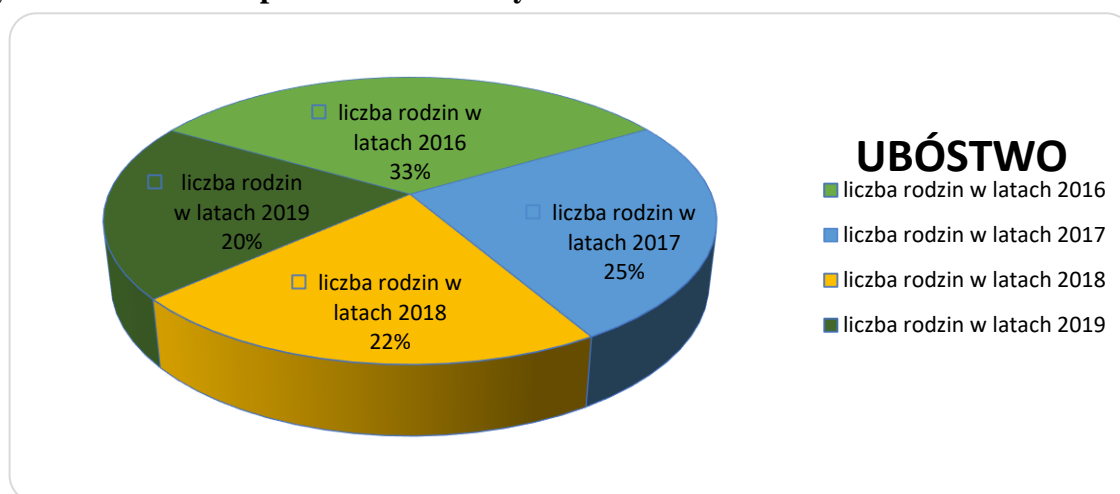
która pozwala na utrzymywanie się wyłącznie ze środków pomocy społecznej, bez refleksji o podjęciu próby poprawy własnego losu. Warto podkreślić, że ze zjawiskiem bezrobocia oraz wspomnianą postawą związane są często patologie społeczne takie jak alkoholizm, które bardzo często współwystępują również z ubóstwem, a także brak dostatecznych środków materialnych do życia, bieda, niedostatek czy zjawisko społeczne polegające na braku dostatecznych środków materialnych do zaspokojenia potrzeb życiowych jednostki lub rodziny. Minimum socjalne, to najniższy koszt dóbr i usług, niezbędnych do zaspokojenia potrzeb biologicznych i elementarnych tzw. potrzeb wyższego rzędu. Minimum socjalne wyznacza górną granicę ubóstwa.

Tabela 9. Powody przyznania pomocy w trudnej sytuacji życiowej – ubóstwo - badany okres dotyczy lat od 2016 do 2019.

	Liczba rodzin w 2016	Liczba rodzin w 2017	Liczba rodzin w 2018	Liczba rodzin w 2019
Badania budżetów gospodarstw domowych rodzin dotkniętych ubóstwem	173	131	114	104

Źródło danych: Badania własne na podstawie sprawozdań OPS

Wykres 9. Ubóstwo – procentowo badany okres od 2016 do 2019.

Źródło danych: Badania własne na podstawie sprawozdań OPS

Według przeprowadzonych badań wskaźnik ubóstwa na terenie Gminy Nowa Karczma w ostatnich latach znacząco spada. W 2016 r. z pomocy społecznej w trudnej sytuacji życiowej skorzystało 33% rodzin, w 2017 r., skorzystało 25% rodzin, w 2018 r. skorzystało 22% rodzin, w 2019 r. skorzystało 20% rodzin. Skala zmian zarówno dochodów jak i wydatków zależała od grupy społeczno-ekonomicznej gospodarstw. Większość rodzin objętych pomocą w formie świadczeń objęta jest także wsparciem w formie pracy socjalnej – szczególną formą pomocy, polegającą na pracy z całą rodziną mającą na celu pomoc w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej związanej z wystąpieniem nie tylko ubóstwa, ale również bezrobociem, problemami wychowawczymi, brakiem umiejętności w prowadzeniu gospodarstwa domowego czy innych przesłanek.

4.5. INNE DYSFUNKCJE ZWIĄZANE Z OCHRONĄ MACIERZYŃSTWA, UZALEŻNIENIEM OD ALKOCHOLIZMU CZY NARKOMANI, PRZEMOC W RODZINIE ORAZ BEZDOMNOŚĆ.

OCHRONA MACIERZYŃSTWA

W rozwoju cywilizowanych społeczeństw europejskich opieka prawna nad rodziną pojawiła się stosunkowo niedawno, bo na początku XIX wieku i oznaczało to wzięcie przynajmniej częściowej odpowiedzialności przez państwo za tych, którzy potrzebują wsparcia, uznanie uprawnień opiekuńczych potrzebującym i obligatoryjności ich realizacji przez powołane do tego podmioty. Potrzeba ochrony macierzyństwa z uwagi na swoją ważność wynika z art. 71 Konstytucji RP, w którym zostało zapisane - „Matka przed i po urodzeniu dziecka ma prawo do szczególnej pomocy władz publicznych, której zakres określa ustawa”. Dalsze uregulowania dotyczące sytuacji matki przed i po porodzie określone zostały w dziale ósmym Kodeksu pracy „Uprawnienia pracowników związane z rodzicielstwem”, a także w ustawie o świadczeniach rodzinnych, gdzie szczegółowo wymieniono rodzaje pomocy, jakie przysługują matce po urodzeniu dziecka (dodatek z tytułu urodzenia dziecka i dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego). Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji związanych z potrzebą ochrony macierzyństwa lub wielodzietności. Pomoc rodzinom wielodzietnym została uregulowana w ustawie o pomocy społecznej oraz w ustawie o świadczeniach rodzinnych. Na podstawie ustawy o pomocy społecznej rodziny wielodzietne otrzymują wsparcie w formie pieniężnej jak i niepieniężnej.

Dedykowanym wsparciem dla rodzin wielodzietnych jest dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej. Dodatek ten przysługuje rodzinom, które otrzymują zasiłek rodzinny i jest przyznawany na trzecie i każde kolejne dziecko uprawnione do zasiłku rodzinnego. Należy zauważyć przy tym, że nie wszystkie rodziny mogą liczyć na wspomniane wsparcie. Ze względu na obowiązujące kryterium dochodowe uprawniające do otrzymywania zasiłku rodzinnego, rodziny wielodzietne nie otrzymujące zasiłku rodzinnego nie otrzymują również dodatku.

Z informacji Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Karczmie wynika, że z pomocy społecznej z tytułu ochrony macierzyństwa w tym wielodzietność;

- ✓ w 2016 skorzystało 10 rodzin (56 osób);
- ✓ w 2017 skorzystało 6 rodzin (30 osób);
- ✓ w 2018 skorzystało 5 rodzin (16 osób);
- ✓ w 2019 skorzystało 16 rodzin (81 osób).

W poprzednich latach objętych analizą tj. w 2016 r., udzielono pomocy z tytułu ochrony macierzyństwa 10 rodzinom, w 2017 r. i 2018 r. nie odnotowano ważącej różnicy, natomiast już w 2019 r. z pomocy z tytułu ochrony macierzyństwa skorzystało aż 16 rodzin, czyli większy odsetek niż w 2016 r.

PRZEMOC W RODZINIE ORAZ BEZDOMNOŚĆ

Przemoc w rodzinie - to każde celowe działanie lub brak działania, na przykład zaniedbania, które powodują krzywdę i cierpienie fizyczne albo psychiczne członka rodziny, to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie skierowane przeciw danemu członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody. Wyróżnia się cztery rodzaje przemocy: fizyczną, psychiczną, seksualną i ekonomiczną. Sprawca przemocy wykorzystuje przewagę nad ofiarą i narusza jej podstawowe prawa, takie jak godność, wolność i nietykalność cielesną. Ofiarą przemocy w rodzinie może być każdy – dziecko, osoba z niepełnosprawnościami, małżonek, partner, osoba starsza. Przemoc w rodzinie to działanie dokonywane w ramach rodziny przez jednego z jej członków przeciwko pozostałym, godzące w ich prawa lub dobra osobiste, a w szczególności w ich życie lub zdrowie (psychiczne lub fizyczne), powodujące u nich szkody lub cierpienie. Z punktu widzenia prawa, przemoc w rodzinie to przestępstwo. Efekty pracy pracowników socjalnych są niewymierne, ponieważ często pracownicy socjalni wchodzą w środowisko, gdzie zachodzi podejrzenie przemocy, ofiara przemocy jest zastraszona, nie wierzy w poprawę swojej sytuacji, jest nieufna i niechętna

do współpracy. Pracownicy socjalni podejmują długofalową pracę z tą osobą motywując ją do podjęcia działań, umacniają i wspierają oraz wskazują osoby i instytucje pomagające ofiarom przemocy. Dużym problemem jest nakłonienie rodziny dotkniętej przemocą do rozpoczęcia procedury „Niebieskiej Karty”, rodziny są z reguły bardzo niechętne.

Z spostrzeżeń pracowników socjalnych oraz wywiadów środowiskowych wynika, iż zjawisko przemocy jest dość często zatajana z czysto ludzkiego strachu przez ofiary przemocy lub też bagatelizowana. Ofiara przemocy jest zastraszona, nie wierzy w poprawę swojej sytuacji, jest niechętna do współpracy mimo to pracownicy socjalni wchodzą w środowisko, gdzie zachodzi podejrzenie przemocy i podejmują długofalową pracę z tą osobą motywując ją do podjęcia działań, umacniają, wspierają oraz wskazują osoby i instytucje pomagające ofiarom przemocy na terenie oraz z poza terenu Gminy.

Na terenie gminy Nowa Karczma w 2020 r. właściwe służby interweniowały 7 razy w związku z stosowaniem przemocy w rodzinie, gdzie rozpoczęto procedurę „Niebieskiej karty”:

- liczba rodzin objętych „Niebieską kartą” – 12 rodzin;
- liczba rodzin, wobec których wszczęto procedurę „Niebieskiej karty” – 7 rodzin;
- liczba sporządzonych formularzy „Niebieskiej karty” (przez pracowników socjalnych, członków zespołu interdyscyplinarnego) – 11 rodzin;
- liczba zakończonych „Niebieskiej karty” – 8 rodziny.

W związku z ochroną i pomocą osobom dotkniętym przemocą w rodzinie został utworzony jeden zespół interdyscyplinarny, który trzymał pieczę nad 12 rodzinami. Udzielono pomocy osobom poprzez kierowanie ich do odpowiednich instytucji publicznych, tj. poradnictwo medyczne, psychologiczne, prawne, socjalne, zawodowe i rodzinne. Na terenie Gminy udzielono pomocy i wsparcia:

- ◆ łącznie 52 osobom w tym 13 kobietom, 16 mężczyznom i 23 dzieciom.

Bezdomność jest tym problemem społecznym, który nie jest głównym powodem przyznania świadczeń z pomocy społecznej raczej traktowana jako powód ubiegania się o świadczenia, lokuje się na dalszych miejscach rankingu przyznania wsparcia. Bezdomność to taki stan, w którym dana osoba nie posiada i nie potrafi sobie zapewnić schronienia, które mogłaby uważać za własne i które zapewniałoby jej minimalne warunki egzystencjalne. W ustawie o pomocy społecznej za osobę bezdomną uznaje się „osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie

gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania”. Brak możliwości zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych powoduje drastyczny spadek poziomu życia rodziny i może powodować powstawanie innych niekorzystnych zjawisk: osłabienia więzi rodzinnych, alkoholizmu, przemocy w rodzinie, a nawet przestępczości. Z problemem bezdomności skorelowane są bowiem inne negatywne zjawiska, których współwystępowanie stawia bezdomność na równi z innymi istotnymi problemami społecznymi prowadzącymi do wykluczenia. Do zjawisk tych zaliczyć należy alkoholizm, narkomanię, żebractwo, prostytucję, przestępczość, zagrożenia zdrowotne, bezrobocie, ubóstwo, przemoc czy rozpad rodziny. Najczęstszym problemem współwystępującym przy bezdomności jest alkoholizm. Udzielanie pomocy osobom bezdomnym jest zadaniem własnym gminy, ze względu na przemieszczanie się ma charakter ogólnokrajowy. W 2020 r na terenie gminy znajdowały się 2 osoby bezdomne natomiast w Domu Pomocy Społecznej, za który gmina ponosi odpłatność zostało umieszczonych 10 osób.

PODSUMOWANIE

Diagnoza pomocy społecznej na terenie Gminy Nowa Karczma w 2020 r.

Głównym powodem trudnej sytuacji życiowej i przyznawania pomocy przez OPS w Nowej Karczmie jest: ubóstwo, bezrobocie, długotrwała choroba, niepełnosprawność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i potrzeba ochrony macierzyństwa. Szczegółowe przyczyny przyznania pomocy przez OPS przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Główne powody przyznania pomocy w 2020 r.

LP	Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin w 2020
1.	Ubóstwo	95
2.	Sieroctwo	0
3.	Bezdomność	2
4.	Potrzeba ochrony macierzyństwa w tym wielodzietność	3
5.	Bezrobocie	46
6.	Niepełnosprawność	64
7.	Długotrwała lub ciężka choroba	58

8.	Bezradność w prawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	7
9.	Przemoc w rodzinie	3
10.	Alkoholizm	19
11.	Narkomania	0
12.	Zdarzenie losowe	2
13.	Sytuacja kryzysowa	12

4.6. REALIZACJA PROJEKTÓW I PROGRAMÓW.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Jako naturalne środowisko wychowawcze oddziałuje na osobowość dziecka najsilniej i najdłużej, w sposób świadomy lub nieświadomy kształtuje jego wizję społeczeństwa, wyznawane wartości. Rodzina ma za zadanie pełnić określone funkcje, podstawowe z nich to funkcje opiekuńczo-zabezpieczająca, socjalizacyjna, ekonomiczna, wychowawcza, kulturalna. Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloprotymowej należy docenić i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w pełnieniu jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Działania na rzecz rodziny to czynności skierowane do poszczególnych jej członków oraz kampanie prowadzone na rzecz całej wspólnoty. Głównym założeniem poniższych projektów czy programów jest stworzenie i doskonalenie systemu zintegrowanych działań we współpracy ze wszystkimi podmiotami działającymi na terenie Gminy Nowa Karczma w zakresie pomocy społecznej.

Programy i projekty realizowane na terenie gminy;

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii na 2020 r.
- Gminny Program Osłonowy „POSILEK W SZKOLE I W DOMU” na lata 2019-2023.
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Nowa Karczma na lata 2020 - 2022.
- Program Operacyjny Pomocy Żywnościowej 2014-2020.

Powyższe programy dotyczą zapewnienia najuboższym mieszkańcom gminy pomocy, wsparcia oraz poprawę życia rodzin zgłaszających się do Ośrodka Pomocy Społecznej w zakresie umożliwienia im przezwyciężania trudnej sytuacji, w której się znaleźli - obejmującą wprowadzenie rozwiązań optymalizujących poprzez wykorzystanie kompetencji zatrudnionych pracowników socjalnych.

4.7. ZAGROŻENIE EPIDEMIOLOGICZNE – PANDEMIA

W związku z pandemią koronawirusa SARS-CoV-2 wywołującego chorobę COVID-19, która nie ominęła także Polski, rząd podejmuje kolejne środki w celu zapobiegania rozprzestrzeniania się choroby.

Co to jest pandemia – definicje, odwołanie do historii;

Pandemia to słowo pochodzące z języka greckiego (pan – „wszyscy”, demos – „lud, ludzie”), z definicji oznaczające epidemię jakiejś choroby występującą w skali światowej, na różnych kontynentach, w wielu krajach. Najczęściej chodzi o choroby zakaźne, które łatwo rozprzestrzeniają się między ludźmi. W ostatnim stuleciu pandemie wywoływały przede wszystkim wirusy grypy, na czele z pandemią grypy „hiszpanki” w latach 1918–1920. Była to jedna z większych i groźniejszych pandemii, szacuje się, że zachorowało na nią około 500 milionów ludzi, czyli około jednej trzeciej ówczesnej światowej populacji, a zmarło, wedle różnych szacunków, od 20 do 50 milionów ludzi. W XX wieku miały miejsce jeszcze dwie pandemie: grypy azjatyckiej i grypy Hong-Kong. Ostatnią pandemią była tzw. „świńska grypa”, w latach 2009–2010. Choroba ta nie miała szczególnie ciężkiego przebiegu, niemniej jednak zmarło na nią kilkaset tysięcy ludzi na całym świecie (w Polsce zmarły na „świńską grypę” 182 osoby).

W marcu 2020 roku także OPS w Nowej Karczmie musiał sprostać wyzwaniu zorganizowania pomocy dla osób i rodzin w związku z pojawieniem się zagrożenia koronawirusem SARS-COV-2. Sytuacja ta stała się także dużym wyzwaniem dla pracy socjalnej, realizujących zadania Ośrodka Pomocy Społecznej. Dotychczas wykonywana praca wymagała korekt w organizacji pracy zespołu pracowników socjalnych oraz innych pracowników zaangażowanych w proces realizacji tych zadań w związku z wymuszeniem pracy w ścisłym reżimie sanitarnym. Ważnym momentem w procesie tych zmian było ustalenie sposobu działania, wdrożenie go i utrwalenie na określony czas.

Prowadzenie monitoringu i wyciągnięcie wniosków oraz aktualizowanie planu działania było dla kadry kierowniczej bardzo istotne. Należy pamiętać, że w czasie kryzysu wszyscy, w tym także pracownicy pomocy społecznej podlegają wpływowi stresu. Jest to w kontekście pracy zespołowej bardzo ważne, bo członkowie zespołu tworzą system wzajemnych relacji. Zadaniem kadry kierowniczej jest dbanie o cały zespół, zwłaszcza wtedy, gdy poszczególni pracownicy są bardzo skoncentrowani na zadaniach i nie zauważają skutków wpływu stresu na własny organizm.

Zmiany w organizacji pracy w czasie trwania pandemii;

- ograniczenia do niezbędnego minimum pracy w terenie, a nawet zgodnie z literą prawa zawieszenie danej pracy;
- wykorzystanie pracy zdalnej oraz rotacyjnych dyżurów w siedzibie jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, z zachowaniem 1,5 metrowej odległości pomiędzy pracownikami, w ośrodkach stosować dezynfekcję klamek, poręczy oraz sprzętu biurowego;
- wykorzystanie dostępnych narzędzi do komunikacji i monitorowania sytuacji klientów: telefony, komunikatory społecznościowe, wideokonferencje, poczta elektroniczna;
- wykorzystanie wszystkich możliwych komunikacji z innymi instytucjami i partnerami w sytuacjach kryzysowych: policją, służbą zdrowia, aptekami, strażą pożarną, ośrodkami interwencji kryzysowej, organizacjami pozarządowymi oraz innymi grupami lokalnego i ogólnopolskiego działania, a także: wydziałami polityki społecznej, regionalnymi ośrodkami polityki społecznej, powiatowymi centrami pomocy rodzinie.

4.8. PODSUMOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNEJ.

Diagnoza przeprowadzona w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Nowa Karczma obejmowała kilkanaście zagadnień. W związku z sytuacją demograficzną w świetle przeprowadzonej na potrzeby niniejszego dokumentu analizy, należy zauważyć, iż mamy do czynienia z utrzymującą się tendencją starzeniem się społeczeństwa gminy. Według zebranych danych, liczba ludności na terenie Gminy Nowa Karczma w ostatnich latach wykazuje nieznaczną tendencję spadkową, głównie w wyniku występującego od kilku lat ujemnego salda migracji ludności na obydwie strony.

Jednocześnie utrzymuje się dodatni przyrost naturalny. Przy malejącym udziale w całej zbiorowości ludności w wieku przedprodukcyjnym, wzrasta udział osób w wieku poprodukcyjnym. Niezbyt wysoka liczba urodzeń nie gwarantuje prostej zastępowalności pokoleń. Niestety tendencja spadkowa liczby mieszkańców będzie się utrzymywała. Analiza danych statystycznych zawartych w diagnozie wskazuje, iż do końca 2020 roku sytuacja na lokalnym rynku pracy uległa poprawie. Jednocześnie nadal występują niekorzystne zjawiska w strukturze bezrobotnych. Mimo niewielkiej poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej, nadal aktualne pozostaje wyzwanie dotyczące ograniczenia bezrobocia oraz podejmowanie działań mających przyczynić się do wzrostu zatrudnienia oraz wsparcia osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Szeroko rozumianą pomoc społeczną w Gminie świadczy Ośrodek Pomocy Społecznej, który realizuje nie tylko zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej, ale również ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, świadczeniach rodzinnych, dodatkach mieszkaniowych oraz funduszu alimentacyjnego. W ostatnich latach najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie były długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo oraz niepełnosprawność. Najczęściej beneficjentami OPS były zatem rodziny borykające się z trudną sytuacją zdrowotną. Dlatego konieczne jest również wprowadzenie ciągłych usprawnień w systemie pomocy społecznej w taki sposób, aby zwiększyć podmiotowość odbiorcy pomocy, który będzie miał większy niż dotychczas, wpływ na pokonanie swojej trudnej sytuacji życiowej, poprzez nie tylko współpracę z pracownikiem socjalnym, ale także poprzez świadomy wybór oferowanych usług socjalnych. Rozwiązywania oraz działania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i współuzależnienia, planowane są każdego roku w Gminnym Programie Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Nowa Karczma. Działania dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowane są w oparciu o Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Nowa Karczma, który między innymi koordynuje Zespół Interdyscyplinary ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Wprowadzenie asystenta rodziny do bezpośredniej pracy z rodziną jest jednym z wymogów ustawowych. Do zadań asystenta należy osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilizacji życiowej, która umożliwi jej prawidłowe wychowanie dzieci. System wspierania rodziny i pieczy zastępczej jest realizacją działań w zakresie, formie i stopniu dostosowanym do potrzeb rodzin z problemami opiekuńczo wychowawczymi, rodzin zastępczych oraz wychowanków pieczy zastępczej.

Szczegółowy zakres działań na rzecz dziecka i rodziny został ujęty w Programie Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej, który zawiera realizację założonych celów i zadań: zwiększenie wydolności opiekuńczo-wychowawczej rodziców lub opiekunów rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo wychowawczej; ograniczenie sytuacji kryzysowych w rodzinach, poprawę sytuacji dziecka w rodzinie; poszerzenie wiedzy społeczeństwa na temat pieczy zastępczej; utworzenie nowych rodzin zastępczych niezawodowych, zawodowych; podniesienie jakości opieki sprawowanej przez rodziny zastępcze, prowadzących rodzinne domy dziecka i placówki opiekuńczo – wychowawcze; rozwój współpracy między podmiotami działającymi na rzecz pomocy dziecku i rodzinie; podniesienie jakości usług świadczonych przez jednostki organizacyjne wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej; podniesienie jakości udzielnej pomocy usamodzielnianym wychowankom rodzinnych i instytucjonalnych form pieczy zastępczej. Biorąc pod uwagę skalę niepełnosprawności, a szerzej sytuację osób nią dotkniętych, należałoby nadal podejmować działania, które z jednej strony będą łagodziły skutki niepełnosprawności, np. poprzez systematyczne likwidowanie barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się, a z drugiej strony ułatwiały, poprzez rehabilitację, powrót (przynajmniej części osób niepełnosprawnych) na rynek pracy.

5. ANALIZA SWOT

Metoda ta, najczęściej jest stosowana w planowaniu strategicznym jako synteza diagnozy wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań funkcjonowania i rozwoju jednostek terytorialnych. Analiza SWOT jako narzędzie pomocnicze pozwoli na pogłębioną ocenę otoczenia planowanych w Strategii kierunków działań. Zastosowana technika analityczna SWOT oparta została na czynnikach mających wpływ na rozwój sfery społecznej pogrupowanych w cztery kategorie czynników strategicznych. Z oczywistych względów posłuży uporządkowaniu informacji mających kluczowe znaczenie dla polityki społecznej gminy – pozwala zaprezentować oraz dokonać analizy atutów i słabości badanej gminy wobec szans i zagrożeń kreowanych przez otoczenie.

„SWOT” pochodzi z języka angielskiego i oznacza:

- ◆ **S (Strengths)** – mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obszaru, zaletę gminy;
- ◆ **W (Weaknesses)** – słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego obszaru, wadę gminy;

- ◆ **(Opportunities)** – szanse: wszystko to co stwarza dla analizowanego obszaru szansę korzystnej zmiany;
- ◆ **T (Threats)** – zagrożenia: wszystko to co stwarza dla analizowanego obszaru niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Najważniejszym celem analizy SWOT jest określenie i diagnoza czynników pod kątem pozytywnego i negatywnego wpływu na rozwój gminy i odpowiednie grupy czynników, zjawisk i procesów, tj.:

- ◆ **szanse** – pozytywne zewnętrzne (zjawiska i tendencje w otoczeniu, które odpowiednio wykorzystane staną się impulsem do rozwoju),
- ◆ **zagrożenia** – negatywne zewnętrzne (czynniki zewnętrzne, które postrzegamy jako bariery),
- ◆ **mocne strony** – pozytywne wewnętrzne (atuty, walory miasta),
- ◆ **słabe strony** – negatywne wewnętrzne (zjawiska ograniczające możliwości rozwoju miasta).

Tabela 11 A I B. ANALIZA SWOT DLA OBSZARÓW PRIORYTETOWYCH DOTYCZĄCE RODZINY, BEZROBOCIA, UBÓSTWA I WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO, NIEPELNOOSPRAWNOŚCI I OSÓB STARSZYCH.
Tabela 11A.

MOCNE STRONY STRATEGI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMOW SPOŁECZNYCH	SŁABE STRONY STRATEGI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMOW SPOŁECZNYCH
<ul style="list-style-type: none">✓ doświadczenie instytucji powoływanych do wspierania mieszkańców w rozwiązywaniu problemów społecznych oraz wiedza pracowników o usługach opiekuńczych i medycznych;✓ aktywność gospodarcza oraz społeczna mieszkańców Gminy;✓ znajomość środowiska oraz norm i wartości ważnych dla lokalnej współpracy,✓ doświadczenie w realizacji celów i kontroli oraz możliwości organizacyjne i finansowe dla realizacji zadań w zakresie ochrony zdrowia;✓ udział organizacji pozarządowych w realizacji zadań publicznych zleczanych przez Gminę;✓ dobrze rozwinięta sieć dróg oraz dobra obsługa w zakresie dalekobieżnej komunikacji.	<ul style="list-style-type: none">✓ zbyt mało rozwinięty i zróżnicowany rynek usług społecznych, słabo rozwinięta organizacja struktur wolontariatu;✓ niewystarczające warunki do prowadzenia skutecznej pracy socjalnej;✓ malejąca liczba mieszkańców, za co odpowiada malejąca liczba urodzeń i rosnąca liczba zgonów -dynamiczny proces starzenia się społeczności gminy;✓ zbyt mała ilość środków finansowych na realizację celów w obszarze zdrowia w szczególności długi okres oczekiwania na rehabilitację oraz brak wsparcia osób z niepełnosprawnością nabytą w wieku dorosłym, np. po udarze, urazie;✓ podział środków (z budżetu) nieadekwatny do potrzeb (np. niepełnosprawni)✓ znaczny odsetek osób długotrwale bezrobotnych, posiadających niskie kwalifikacje na rynku pracy, duży udział osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej wśród ogółu osób z niej korzystających,✓ brak realnej opieki zdrowotnej dla os. bezdomnych (świadczenia opieki zdrowotnej).

Tabela 11 B.

SZANSE STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	ZAGROŻENIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
<ul style="list-style-type: none">✓ dostępność środków finansowych na wspieranie inicjatyw w zakresie rozwiązywania problemów społecznych oraz rozwinięcie pomocy pozamaterialnej;✓ integracja środowisk lokalnych oraz rosnąca rola inicjatyw organizacji pozarządowych, współdziałanie wielu podmiotów działających w obszarze pomocy społecznej w celu rozszerzenia ofert;✓ wdrażanie rozwiązań oferowanych w ramach programów krajowych np. „Programu 500+”, „Programu 300+”, „Programu Czyste Powietrze”;✓ korzystne zmiany społeczne takie jak wzrost kreatywności, wykształcenia, wykorzystania technologii elektronicznych oraz cyfrowych a także postaw przedsiębiorczych, mobilności, obywatelskości;✓ działania na rzecz aktywizacji osób z grup znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy oraz zapobieganie marginalizacji i izolacji społecznej osób starszych;✓ więcej działań edukacyjnych, im większa wiedza, tym lepsze, trafne działania dotyczące zdrowia.	<ul style="list-style-type: none">✓ niskie świadczenia emerytalno-rentowe, których wysokość nie pozwala zabezpieczyć podstawowych potrzeb osób starszych, szczególnie samotnych, dziedziczenie biedy i niezaradności życiowej;✓ wzrost problemu bezdomności, alienacja (wycofanie społeczne) osób starszych i niepełnosprawnych, starzenie się społeczności, wzrost liczby osób starszych, wymagających wsparcia w okresie obniżonej sprawności funkcjonalnej;✓ pojawianie się nieznanymi dotychczas problemów społecznych – np. cyberprzemoc,✓ zmiana przepisów prawa oraz uprzedzenia pracowników instytucji do osób i grup mniejszościowych;✓ zmiany klimatyczne oraz ogólnoświatowa pandemia, które mają negatywny wpływ na stan zdrowia w szczególności seniorów oraz osób z niewydolnością układu oddechowego i krążenia;✓ niewystarczająca wysokość środków finansowych na ochronę zdrowia oraz wpływ polityki dla realizacji celów opieki zdrowotnej.

W powyższych katalogach nie wymieniono wszystkich możliwości, zostały wskazane najważniejsze obszary, które mogą mieć istotny wpływ na planowanie i realizację celów strategicznych.

REALIZACJA STRATEGII

CZEŚĆ III

ROZDZIAŁ VI

Wizja oraz misja rozwiązywania problemów społecznych

Rozwiązywanie problemów społecznych to przede wszystkim wizja oraz misja dla Gminy Nowa Karczma, która została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów problemowych – strategicznych, która opiera się na:

- ❖ wzmocnieniu roli rodziny;
- ❖ wsparcia grup w trudniej sytuacji materialnej;
- ❖ tworzenia warunków dla osób starszych i niepełnosprawnych;
- ❖ przede wszystkim zapewnienie mieszkańcom gminy odpowiednich warunków do rozwoju oraz przeciwdziałanie marginalizacji poprzez wzrost aktywności społecznej.

Prognozowane zmiany, które wnosi SRPS powinny sprzyjać wyłączeniu społecznemu, umożliwiać integrację społeczną, zapobiegać wykluczeniu i marginalizacji oraz spowodować poprawę jakości życia mieszkańców. W Gminie rozwiązywanie Problemów Społecznych przede wszystkim nosi znamiona niekonfliktowego rozwiązywania problemów wspólnoty poprzez właściwe działania administracji samorządowej jak i samych mieszkańców poprzez dostrzeganie potencjału wśród mieszkańców oraz poprzez wsparcie społeczne, kulturalne i edukacyjne.

Tak jak wspomniano na początku misją oraz wizją SRPS jest uświadomienie społeczeństwa o aktualnej sytuacji społecznej i wyznaczanie kierunków zmian do budowania gminy wspierającej i właściwie wykorzystującej aktywność oraz potencjału społeczności lokalnej, z uwzględnieniem istotnych uwarunkowań lokalnych.

ROZDZIAŁ VII

Kierunek działania oraz cele strategiczne SRPS

Założenia strategiczne w oparciu o przeprowadzoną diagnozę i analizę SWOT określono działania oraz kierunki zabezpieczenia potrzeb socjalnych jednostek i rodzin, uzyskania stanu wolności od niedostatku, bądź od obniżenia poziomu życia spowodowanego utratą możliwości zarobkowania, chorobą, inwalidztwem, starością, zwiększonym obciążeniem rodzinnym, bezradnością oraz innymi sytuacjami losowymi.

Głównymi celami/przesłankami strategii jest podjęcie systemowych rozwiązań problemów społecznych występujących na terenie Gminy Nowa Karczma oraz ograniczenie do minimum zidentyfikowanych problemów i niekorzystnych zjawisk społecznych oraz poprawą jakości życia mieszkańców. Podstawowym kierunkiem działania efektywnej polityki lokalnej jest zapewnienie odpowiednich warunków do prawidłowego funkcjonowania osób i ich rodzin. Zintensyfikowanie ukierunkowanych działań pomocy społecznej ma na uwadze doprowadzenie świadczeniobiorców do życiowego usamodzielniania i umiejętności rozwiązywania własnych problemów.

Opracowane niniejszej prognozy, którą zawiera strategia pokazuje w jakim kierunku należy prowadzić zmiany, aby działania strategiczne przyniosły jak najlepsze rezultaty oraz jak efektywnie zarządzać zmianą społeczną, aby wszystkim mieszkańcom tejże Gminy żyło się lepiej.

7.1. PRIORYTET I:

„PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU ORAZ WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU”

Społeczeństwie, w którym egzystuje współczesny człowiek, jest nie tyle trudne co bardzo złożone. Dlatego też wiele ludzi nie radzi sobie z różnymi trudnościami natury osobistej

i społecznej. Wielu z nich doświadcza wykluczenia społecznego definiowanego jako efekt różnego rodzaju upośledzeń społecznych, wskutek których jednostka lub grupa nie może w pełni uczestniczyć w życiu gospodarczym, społecznym, ekonomicznym i politycznym społeczeństwa, do którego należy. Poszczególne wymiary ubóstwa czy wykluczenia często nakładają się na siebie, pogłębiając tym samym marginalizację jednostek. Ubóstwo oraz wykluczenie społeczne czy bezrobocie odnosi się do osób, rodzin lub grup osób, których zasoby (materialne, kulturowe i społeczne) są ograniczone w takim stopniu, że poziom ich życia obniża się poza akceptowane minimum w kraju zamieszkania. Pogorszenie standardu życia, ubóstwo, izolacja społeczna, ograniczenie lub zaniechanie uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym, problem z zagospodarowaniem czasu wolnego. Wykluczenie społeczne czy ubóstwo wynika między innymi z nierówności, nie tylko dochodowych, ale chodzi również o równy dostęp do edukacji na wysokim poziomie, do pracy odpowiednio wynagradzanej oraz zabezpieczenia społecznego. Wszystkie te czynniki określają szanse życiowe człowieka i wpływają na jakość życia, które wywołują poczucie bezradności, wegetacji i niezadowolenia z sytuacji materialnej co ma ogromny wpływ na rodzinę i jej funkcjonowanie. Brak dostępu do odpowiedniego poziomu i zakresu edukacji to jeden z podstawowych czynników wykluczenia społecznego w wielu jego wymiarach. Główną przyczyną bezrobocia jest bieda, która w wielu wypadkach jest spowodowana bezrobociem, który z jednej strony zamienia się w stan beczynności zawodowej, który prowadzi do frustracji, z drugiej do bierności i zaniku wiary w poprawę sytuacji. Nie radząc sobie z życiem codziennym, ludzie bezrobotni i wskutek tego izolują się powoli od reszty społeczeństwa i wpadają w spiralę kryzysu chronicznego, a kumulacja nierozwiązanych problemów życiowych, przechodzi z czasem w stan traumatyczny. W związku z czym w przypadku wzrostu stopy bezrobocia zwiększa się również poziom ubóstwa. Konsekwencją społeczną jest m. in. ponoszenie przez społeczeństwo kosztów świadczeń na rzecz osób bezrobotnych.

W poniższych tabelach zostały zawarte informacje na temat rozwoju systemów wspierających aktywność zawodową mieszkańców Gminy Nowa Karczma.

Główne grupy docelowe:

- ◆ I grupa osoby bezrobotne – aktywizacja;
- ◆ II grupa rodziny osób bezrobotnych – działania;
- ◆ III grupa środowisko oraz życie osób bezrobotnych – działania.

CEL STRATEGICZNY 1:

Tabela 12. PROWADZENIE DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z AKRYWIZACJĄ OSÓB BEZROBOTNYCH ORAZ OGRANICZENIE UBÓSTWA.

CEL OPERACYJNY – ZADANIE	WSPÓŁPRACA Z REALIZATORAMI ZADANIA	OŚIĄGNIĘTE CELE	FINANSOWANIE	TERMIN REALIZACJI
1. Aktywna integracja wdrażanie przez pracowników socjalnych odpowiednich procesów	- PUP - OPS	- ilość osób objętych oddziaływaniem - liczba narzędzi i instrumentów aktywnej integracji	- budżet OPS - budżet UE - budżet PUP	2021-2026
2. Wsparcie finansowe oraz rzeczowe rodzin dotkniętych bezrobociem	- Gmina Nowa Karczma - OPS	- liczba rodzin objętych wsparciem - liczba udzielonych świadczeń	- budżet GNK - pieniądze pozyskane ze środków krajowych	2021-2026
3. Proces zmian – wsparcie osób bezrobotnych	- PUP - OPS	- liczba szkoleń - osoby, które wzięły udział w szkoleniach	- budżet GNK - budżet UE - pieniądze pozyskane ze środków krajowych	2021-2026
4. Współpraca z PUP – szkolenia plus uzyskanie dodatkowych kwalifikacji	- PUP - OPS	- liczba szkoleń - osoby, które wzięły udział w szkoleniach - liczba osób, które podniosły kwalifikacje	- budżet UE - budżet PUP - pieniądze pozyskane ze środków krajowych	2021-2026
5. Współpraca z PUP – prace społeczno użyteczne	- PUP - OPS	- liczba osób wykonujących prace społeczno użyteczne - liczba zawartych porozumień między OPS a PUP	- budżet GNK - budżet PUP	2021-2026
6. Promocja aktywności zawodowej dla osób bezrobotnych	- PUP - OPS	- liczba zorganizowanych promocji, spotkań czy konferencji	- budżet GNK - budżet OPS	2021-2026
OGRANICZENIE UBÓSTWA				
1. Wsparcie w ramach edukacji racjonalnego gospodarowania budżetem	- Asystent rodziny - OPS - GNK	- liczba rodzin i osób korzystających z pomocy/wsparcia	- budżet GNK - budżet OPS	2021-2026
2. Pomoc materialna dla rodzin oraz osób udzielona zgodnie z ustawą o pomocy społecznej	- OPS	- liczba osób i rodzin objęta wsparciem	- budżet GNK - pieniądze pozyskane ze środków krajowych	2021-2026
3. Wsparcie oraz diagnoza dla grupy osób, które dotyczy wykluczenie społeczne	- Asystent rodziny - OPS - PCPR	- liczba osób i rodzin objęta wsparciem	- budżet GNK - budżet OPS	2021-2026

Realizacja powyższych celów będzie miało ważny wpływ na stopień zaangażowania władz samorządowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i mieszkańców gminy na rzecz rozwoju aktywności zawodowej, edukacji i promocji przedsiębiorczości, a także na pozytywne zaangażowanie w pozyskiwanie środków zewnętrznych na ciekawe projekty.

Założenia w powyżej tabeli mają przede wszystkim poprawić sytuację materialną jak i kondycję psychiczną rodzin, a także dać większe możliwości w nabyciu nowych umiejętności zawodowych oraz doświadczenia zawodowego w celu podjęcia stałego zatrudnienia.

7.2. PRIORYTET II: „WSPIERANIE RODZIN”

Rodzina powinna być szkołą zaradności i aktywnego rozwiązywania problemów, powyższa grupa społeczna niejednokrotnie napotyka pojawiające się zagrożenia, które mają wpływ na prawidłowy jej rozwój. Nie wszystkie jednostki są zdolne do samodzielnego działania i wypełniania podstawowych funkcji. W takiej sytuacji wymagają wdrożenia różnych formy pracy i pomocy rodzinom mającym trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz sprawowaniu pieczy zastępczej.

W poniższych tabelach zostały zawarte informacje na temat zintegrowanego systemu wsparcia i opieki nad dziećmi, oraz pomocy rodzinom na terenie Gminy Nowa Karczma.

Główne grupy docelowe:

- ◆ I grupa rodzin mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych;
- ◆ II grupa rodziny znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej;
- ◆ III grupa osób i rodzin w tym dzieci i młodzież dotkniętych uzależnieniem;
- ◆ IV grupa osób i rodziny, w których występuje przemoc.

CEL STRATEGICZNY 2:

Tabela 13. PROWADZENIE DZIAŁAN W PRAWIDŁOWYM WSPIERANIU RODZIN W TYM DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ WYPEŁNIANIU FUNKCJI RODZICIELSKIEJ.

CEL OPERACYJNY – ZADANIE	WSPÓLPRACA Z REALIZATORAM I ZADANIA	OSIĄGNIĘTE CELE	FINANSOWANIE	TERMIN REALIZACJI
1. Pomoc materialna i rzeczowa dla rodzin potrzebujących	- Asystent rodziny - OPS - GNK - placówki oświatowe i opiekuncze - organizacje pozarządowe - PCPR	- liczba rodzin objęta programem - liczba przyznanych świadczeń	- budżet GNK - pieniądze pozyskane ze środków krajowych - budżet OPS	2021-2026
2. Pomoc – asystent rodziny	- Kuratorzy sądowi - OPS - GNK	- liczba asystentów rodziny	- budżet GNK - pieniądze pozyskane ze	2021-2026

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
w Gminie Nowa Karczma na lata 2021 – 2026

		- liczba rodzin objęta asytenturą	środków krajowych - budżet UE	
2. Promowanie i wspieranie rodzin wielodzietnych oraz tworzenie możliwości korzystania z pomocy pranej, psychologicznej i terapeutycznej - przez dzieci i rodziców	- OPS - GNK - placówki oświatowe - karta dużej rodziny - punkty wsparcia - konsultacje - PCPR	- liczba rodzin objęta programem wsparcia i porad specjalistycznych - liczba rodzin objęta wsparciem - liczba godzin konsultacyjnych - liczba wydanych Kart Dużej Rodziny	- budżet GNK - pieniądze pozyskane ze środków krajowych - budżet OPS	2021-2026
2. Marginalizacja wśród młodzieży i dzieci – współpraca ze szkołami oraz grupy wsparcia dla rodziców i opiekunów w związku z problemami wychowawczymi i opiekuńczymi	- OPS - placówki oświatowe - punkty konsultacyjne	- liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem - liczba osób i rodzin objętych wsparciem	- budżet GNK - pieniądze pozyskane ze środków krajowych - budżet OPS	2021-2026
WSPARCIE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY				
1. Tworzenie godnych warunków podnoszących styl życia dzieci i młodzieży oraz kompetencji psychospołecznych rodziców	- OPS - GNK - placówki oświatowe - policja - punkty wsparcia – konsultacje - PCPR - GKRPA	- liczba realizowanych programów - liczba rodzin, dzieci i młodzieży objęta wsparciem - liczba zorganizowanych spotkań	- budżet GNK - budżet OPS - pieniądze pozyskane ze środków krajowych	2021-2026
2. Systematyczna praca socjalna z rodziną oraz spotkania z zespołem interdyscyplinarnym	- OPS - GNK - placówki oświatowe - policja - punkty wsparcia – konsultacje - PCPR - kuratorzy sądowi - GKRPA	- liczba rodzin oraz dzieci objętych wsparciem - liczba posiedzeń zespołu inter. oraz grup roboczych	- budżet OPS - budżet GNK - środki instytucji i organizacji - pieniądze pozyskane ze środków krajowych	2021-2026
2. Pomoc finansowa dla dzieci oraz aktywizacji programów na rzecz dzieci i młodzieży	- OPS - GNK - placówki oświatowe i organizacje - punkty wsparcia – konsultacje	- liczba dzieci korzystających ze stypendiów i dożywiania - liczba osób objętych usługami opiekuńczymi	- budżet OPS - budżet GNK - środki instytucji i organizacji - pieniądze pozyskane ze środków krajowych	2021-2026
3. Żywność FEAD- realizacja programów sportowych, kulturowych, itd., prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących uzależnień	- OPS - GNK - placówki oświatowe i organizacje - punkty wsparcia – konsultacje	- liczba zrealizowanych programów profilaktycznych oraz liczba osób biorących w nich udział - liczba dzieci korzystających z dożywiania - liczba osób realizujących program	- budżet OPS - budżet UE - budżet GNK - środki instytucji i organizacji - pieniądze pozyskane ze środków krajowych	2021-2026

Tabela 14. PROWADZENIE DZIAŁAN I WSPIERANIE RODZIN OBJĘTYCH PRZEMOCĄ W RODZINIE.

CEL OPERACYJNY – ZADANIE -	WSPÓLPRACA Z REALIZATORAM I ZADANIA	OSIĄGNIĘTE CELE	FINANSOWANIE	TERMIN REALIZACJI
1. Niebieska Karta – kompleksowa pomoc. Prowadzenie działań w wychowawczych rodziców.	- OPS - GNK - Zespół Interdyscyplinary	- liczba rodzin objęta programem i wsparciem - liczba kart - liczba godzin udzielonych konsultacji	- budżet GNK - budżet OPS - środki własne instytucji i organizacji	2021-2026
2. Organizacja wsparcia specjalistycznego oraz monitoring i minimalizacja potencjalnych przyczyn występowania przemocy	- OPS - GNK - Zespół Interdyscyplinary - PCPR - policja - punkty wsparcia dla rodzin objętych przemocą - organizacje pozarządowe - GKRPA	- liczba wywiadów środowiskowych – monitoring - liczba placówek i osób - liczba zakończonych niebieskich kart	- budżet GNK - budżet OPS - budżet powiatu - środki krajowe - budżet UE - środki własne, instytucji i organizacji	2021-2026
3. Realizacja i wsparcie działań edukacyjnych profilaktycznych i prewencyjnych oraz udzielenie pomocy	- OPS - GNK - PCPR - policja - GKRPA	- liczba godzin i form udzielonej pomocy i udzielonych konsultacji - liczba rodzin i dzieci korzystających z pomocy - liczba podmiotów prowadzonych wsparcie	- budżet GNK - budżet OPS - budżet UE - budżet powiatu	2021-2026
4. Prowadzenie kampanii uzależnień oraz inforacyjno - edukacyjnej	- OPS - GNK - PCPR - policja - Zespół Interdyscyplinary - organizacje pozarządowe - punkty konsultacyjne - punkt wsparcia i pomocy dla osób dotkniętych przemocą - placówki służb zdrowia - GKRPA	- liczba przeprowadzonych kampanii i akcji promujących - liczba podmiotów biorących udział w promocji i przeciwdziałaniu	- budżet GNK - budżet OPS - budżet UE - środki własne, instytucji i organizacji	2021-2026

Realizacja powyższych celów będzie miała odzwierciedlenie przede wszystkim jako wsparcie rodziny w wypełnieniu swoich funkcji poprzez pomoc w opiece i wychowaniu dziecka. Cele mają za zadanie przekazać prawidłowe wzorce w funkcjonowaniu rodziny oraz tworzeniu środowiska przyjaznego dzieciom i ich rodzinom. Aktywizacja społeczności ma na celu poprawienie funkcjonalności rodziny oraz jej członków, co spowoduje zmniejszenie liczby dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i innych placówkach opiekuńczych.

Pozwoli również na rozwijanie wśród młodzieży i dzieci ich pasji, zainteresowań, nowych umiejętności, a przede wszystkim podniesie wzrost świadomości mieszkańców w zakresie społecznie pożądanego modelu rodziny prowadzący do zmniejszenia trudności w pełnieniu funkcji związanych z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci i młodzieży.

Realizacja celów pozwoli na większą dostępność do źródeł finansowania, zaangażuje w rozwiązywanie problemów władze samorządowe, instytucje publiczne, organizacje pozarządowe, mieszkańców gminy.

7.3. PRIORYTET III:

„WSPIERANIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH ORAZ OSÓB STARSZYCH”

Zjawisko starzenia się jest nieodwracalnym, nieuniknionym i dotyczącym każdego organizmu żywego procesem, który rozpoczyna się już w wieku średnim i nasila wraz z upływem czasu. Granice starości są bardzo płynne, a sam proces starzenia się przebiega etapami. Z wiekiem, częściowo na skutek fizjologicznych zmian organizmu, wzrasta liczba problemów zdrowotnych. Należy podkreślić, iż starzenie się organizmu niekoniecznie musi wiązać się z występowaniem schorzeń. Choroby i ograniczenie sprawności występują znacznie częściej u ludzi starszych niż w młodszych grupach wiekowych, co skutkuje otrzymaniem stopnia niepełnosprawności. Niepełnosprawność dzielimy ze względu na jej rodzaj oraz stopień, określenia niepełnosprawność używa się zamiennie ze sformułowaniem inwalidztwo. Osoby niepełnosprawne nie mogą samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu z powodu ograniczeń wrodzonych lub nabytych. Skutki niepełnosprawności dzieli się na trzy grupy: uszkodzenie, niezdolność i ograniczenie pełnienia ról.

W poniższej tabeli została zawarta informacja na temat wsparcia oraz świadomości społecznej związanej z niepełnosprawnością oraz osobami starszymi na terenie Gminy Nowa Karczma.

Główne grupy docelowe:

- ◆ I grupa ludzie starsi;
- ◆ II grupa osoby niepełnosprawne;
- ◆ III grupa środowisko i rodziny osób starszych i niepełnosprawnych.

CEL STRATEGICZNY 3

Tabela 15. PROWADZENIE DZIAŁAŃ W PODNOSZENIU ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZNEJ ORAZ UTWORZENIE SYTEMU WSPARCIA DLA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH.

CEL OPERACYJNY – ZADANIE	WSPÓŁPRACA Z REALIZATORAM I ZADANIA	OSIĄGNIĘTE CELE	FINANSOWANIE	TERMIN REALIZACJI
1. Ochrona zdrowia oraz profilaktyka. Rozwijanie usług świadczeń socjalnych dla osób starszych i niepełnosprawnych. Dostępność do klubów oraz domów seniora	- OPS - GNK - placówki służby zdrowia - organizacje pozarządowe i kulturowe	- liczba osób objętych usługami - liczba wprowadzonych usług - liczba spotkań towarzyskich i integracyjnych	- budżet GNK - budżet OPS - środki krajowe i UE	2021-2026
2. Środowisko naturalne dla osób starszych i niepełnosprawnych oraz wsparcie pozainstytucyjne na rzecz tych osób	- OPS - PCPR - GNK - placówki służby zdrowia	- liczba wrowadzonych usług oraz liczba osób korzystających z usług opiekuńczych - liczba mieszkań socjalnych - liczba świadczeń medycznych (w domu) - liczba osób przebywających w DPS	- budżet GNK - budżet OPS - środki krajowe i UE - budżet powiatu - środki instytucji i organizacji	2021-2026
3. Wspieranie i inicjowanie integracji mieszkańców. Idea oraz rozwój w pomocy osobom starszym oraz niepełnosprawnym bez wychodzenia z domu	- OPS - GNK - placówki oświatowe i kulturowe - organizacje porzadkowe - PCPR	- liczba mieszkańców udzielającym pomocy - liczba wolontariuszy	- budżet GNK - budżet OPS - środki krajowe i UE	2021-2026
4. Prowadzenie kampanii inforacyjno – edukacyjnej, akceptacji dla osób starszych i niepełnosprawnych	- OPS - GNK - placówki służb zdrowia - organizacje porzadkowe - PCPR	- liczba kampanii i materiałów promocyjnych - liczba spotkań oraz uczestników	- budżet GNK - budżet OPS - środki własne, organizacji i krajowe	2021-2026
5. Inicjowanie kampanii w związku z podnoszeniem wiedzy oraz promowanie zdrowego stylu życia	- OPS - GNK - placówki oświatowe i kulturowe - organizacje porzadkowe - placówki służby zdrowia - PCPR	- liczba kampanii - liczba osób uczestniczących oraz spotkań	- budżet GNK - budżet OPS - środki krajowe i UE	2021-2026

Realizacja powyższych celów operacyjnych będzie miała odzwierciedlenie w integracji ze społeczeństwem, która ma za zadanie udzielenie pomocy oraz wsparcia w wyrównaniu poziomu życia seniorów i osób niepełnosprawnych. Zadaniem celowości jest przede wszystkim udostępnianie informacji, poradnictwo życiowe i prawne, organizowanie grup wsparcia związanych z motywacją do większej aktywności, wspieranie i pomoc rodzinom osób z badanej grupy. Jak i zmniejszenie liczby osób kierowanych do Domów Pomocy Społecznej oraz organizowanie dziennej opieki dla osób wymagających wsparcia.

Jednym z głównych czynników celów operacyjnych strategii jest zwiększenie dostępności do zewnętrznych źródeł finansowania danego wsparcia i odpowiednio wykształcona i zmobilizowana do pomocy kadra pomocy społecznej. Kolejnym czynnikiem celów jest stopień zaangażowania władz, organizacji pozarządowych, instytucji publicznych oraz mieszkańców gminy na rzecz rozwiązywania własnych i lokalnych problemów.

7.4. ZESTAWIENIE OBSZRÓW PRIORYTETOWYCH I CELÓW OPERACYJNYCH ORAZ CELÓW STRATEGICZNYCH

Tabela 16. W PONIŻSZEJ TABELI ZAWARTE JEST ZESTAWIENIE OBSZARÓW PRIORYTETOWYCH ORAZ CELÓW OPERACYJNYCH I STRATEGICZNYCH.

PRIORYTET I PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU ORAZ WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU	
CEL STRATEGICZNY 1.	INNOWACYJNE WSPARCIE MIESZKAŃCÓW POPRZEZ PROMOWANIE AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ MIESZKAŃCÓW
Cel operacyjny	Wsparcie i pomoc poprzez odpowiednie instytucje
Cel operacyjny	Wsparcie dla osób dotkniętych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie skali ubóstwa
Cel operacyjny	Zwiększenie aktywizacji zawodowej wśród osób bezrobotnych
Cel operacyjny	Aktywizacja innowacyjnych działań związanych z ograniczeniem wykluczenia społecznego jak i ubóstwa
PRIORYTET II RODZINA WSPARCIE I AKTYWIZACJA	
CEL STRATEGICZNY 2.	WSPARCIE DLA RODZINY ORAZ ODPOWIEDNIA OPIEKA DLA DZIECI
Cel operacyjny	Uświadamianie i promowanie przeciwdziałania przemocy w rodzinie
Cel operacyjny	Podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej związanej z przemocą w rodzinie
Cel operacyjny	Wsparcie i kompleksowa pomoc poprzez odpowiednie instytucje na zasadzie partnerstwa
Cel operacyjny	Pomoc w prawidłowym wypełnianiu funkcji rodzicielskiej oraz przeciwdziałanie w problemach wychowawczych dzieci i młodzieży - zapobieganie degeneracji społecznej
Cel operacyjny	Promowanie wśród młodzieży i dzieci aktywności ruchowo umysłowej
PRIORYTET III OSOBY STARSZE I NEPEŁNOSPRAWNE	
CEL STRATEGICZNY 3.	POMOC I WSPARCIE DLA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH
Cel operacyjny	Aktywizacja i promowanie innowacyjnych działań związanych z podnoszeniem świadomości lokalnej społeczności o potrzebach i problemach osób starszych i niepełnosprawnych

Cel operacyjny	Prowadzenie działań w kształtowaniu warunków do aktywnego uczestnictwa przez osoby starsze i niepełnosprawne w życiu społeczności lokalnej
Cel operacyjny	Wypracowanie sprawnego systemu wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych

ROZDZIAŁ VIII

Budżet, czyli źródła finansowania

Budżet SRPS to wydatki transferowane ze środków publicznych do gospodarstw domowych w postaci różnego rodzaju świadczeń pieniężnych, rzeczowych i usług oraz wydatki na funkcjonowanie instytucji publicznych, które te wydatki obsługują.

Źródła finansowania SRPS w Nowej Karczmie:

- ✓ środki z budżetu państwa (dotacje), środki strukturalne Unii Europejskiej;
- ✓ środki własne pochodzące z budżetu gminy;
- ✓ środki z funduszy krajowych, środki partnerów przedsięwzięcia.

Możliwość zewnętrznego wsparcia finansowego rozwoju Gminy zależeć będzie od czynników:

- ✓ wielkość środków przeznaczonych przez Unię Europejską na wsparcie rozwoju społecznego w Polsce;
- ✓ zasady podziału środków unijnych pomiędzy poszczególne województwa;
- ✓ potencjału absorpcyjnego poszczególnych organizacji społecznych i instytucji;
- ✓ zdolność przystosowania i realizacji konkretnych projektów dla Gminy Nowa Karczma w sferze społecznej.

Budżet planowany na realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowa Karczma na lata 2021-2026 będzie oszacowany w okresach rocznych, odrębnie dla każdego z celów strategii. Zakłada się, że wydatki na realizację celów strategicznych oscylować będą corocznie w granicach zbliżonych do wydatków za 2020 rok z niewielkim wzrostem dla celów, które są nakierowane na poprawę sytuacji materialnej mieszkańców Gminy. Szczegółowe wartości wydatków niezbędnych do osiągnięcia celów strategii corocznie podlegają zatwierdzeniu przez Radę Gminy w Nowej Karczmie, w trybie przewidzianym dla uchwalania budżetu gminy.

ROZDZIAŁ IX

Zarządzanie i polityka wdrażania strategii

Wdrażanie, realizacja oraz cele strategii są kolejnym etapem zintegrowanego procesu zarządzania strategicznego po dokonaniu analizy strategicznej i sformułowaniu strategii. Obejmuje ona szereg działań związanych z realizacją odpowiednich planów w przedsiębiorstwie. Kluczem do sukcesu podczas wdrażania strategii jest zjednoczenie organizacji wokół opracowanej strategii oraz spowodowanie, aby każde istotne działanie i czynność administracyjna była wykonywana w sposób ściśle tej strategii odpowiadający. Promocja działań strategicznych odbywać się będzie poprzez konsultacje społeczne, prezentację dobrych praktyk w zakresie rozwiązywania problemów społecznych na poziomie społeczności lokalnych, na spotkaniach mieszkańców, posiedzeniach komisji Rady Gminy, sesjach, konferencjach wewnętrznych i zewnętrznych oraz w dostępnych mediach. Promotorami zmiany społecznej będą nie tylko koordynatorzy Strategii i podmioty odpowiedzialne za jej wdrożenie, ale także beneficjenci i adresaci działań, którzy w sposób bezpośredni będą odczuwać skutki zmian.

Współpracę w realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych oraz twórcami i koordynatorami programów celowych są:

- ✓ Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Karczmie,
- ✓ Rada Gminy,
- ✓ Urząd Gminy,
- ✓ Policja,

Organizacje społeczne i pozarządowe, osoby fizyczne i prawne, zaangażowane w realizację zadań w zakresie pomocy społecznej.

9.1. HARMONOGRAM SRPS

Tabela 17. Harmonogram Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowa Karczma na lata 2021 – 2026;

	CEL	DZIAŁANIE	PODMIOT REALIZUJĄCY
ETAP I	Bezpieczeństwo socjalne: - dla osób i rodzin z niskimi dochodami bądź ich braku - dla osób i rodzin dotkniętym wykluczeniem społecznym	- przyznawanie dożywiania, świadczeń socjalnych i innych form wsparcia - wdrażanie programów pomocowych - udzielanie pomocy rzeczowej oraz w naturze - zapewnienie mieszkania chronionego	- OPS - GNK - sponsorzy i darczyńcy - inne partnerskie podmioty
ETAP II	Walka z bezrobociem: - aktywizacja zawodowo społeczna - praca socjalna	- tworzenie nowych miejsc pracy, inicjowanie prac społeczno użytecznych, - organizacja prac interwencyjnych na terenie gminy - promowanie poprzez wzmacnianie potencjału mieszkańców - współpraca z lokalnymi przedsiębiorcami - aktywizacja i likwidacja stałego bezrobocia	- OPS - GNK - PUP - firmy lokalne - pracodawcy - inne partnerskie podmioty realizujące zadania
ETAP II	Ułatwiona dostępność do usług społecznych osobom starszym i niepełnosprawnym	- wsparcie psychologiczne oraz różnych form aktywizacyjnych - kierowanie do Domów Pomocy Społecznej - realizacja zróżnicowanych usług opiekuńczych - wdrażanie odpowiednich programów	- OPS - GNK - organizacje pozarządowe - inne partnerskie podmioty realizujące zadania
ETAP IV	Rodzina; - wzmocnienie roli i funkcji - zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego wychowania i rozwoju - przeciwdziałanie przemocy i uzależnieniom	- kontynuacja programu 500+, 300+, oraz czyste powietrze - wdrażanie osłonowych programów na terenie gminy - przeciwdziałanie przemocy i uzależnieniu - procedura niebieskiej karty - opracowywanie gminnego programu przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii - udzielania poradnictwa pedagogicznego, prawnego, psychologicznego - współfinansowanie i współorganizowanie pieczy zastępczej,	- OPS (pracownicy socjalni i asystenci rodziny) - Zespół interdyscyplinarny - GNK - PCPR - placówki wsparcia specjalistycznego - poradnia psychologiczna - rodziny, kuratorzy, szkoły i inne podmioty - instytucje pieczy zastępczej

		- korygowanie nieprawidłowych postaw rodzicielskich	
--	--	---	--

9.2. EWALUACJA I MONITORING STRATEGII

Procedura monitoringu strategicznego opiera się cyklicznym procesie zbierania danych. Na każdym z etapów jest możliwość korekty działań, w przypadku, gdy realizacja założonych celów jest zagrożona. Zarówno ewaluacja okresowa, jak i końcowa powinna badać:

- efektywność wdrażania Strategii (czy nakłady czasowe, ludzkie i finansowe włożone w realizację działań są adekwatne do otrzymanych efektów);
- skuteczność (czy realizowane działania przyczyniają się do osiągnięcia wyznaczonych celów);
- adekwatność (odpowiedniość) (czy realizowane działania są adekwatne do potrzeb)

Monitoring, o którym mowa w niniejszym punkcie, opiera się na następujących zasadach:

- zasada wiarygodności;
- zasada aktualności;
- zasada obiektywności;
- zasada koncentracji na punktach strategicznych;
- zasada realizmu;
- zasada koordynacji informacji;
- zasada elastyczności.

Aktualizacja może nastąpić także w przypadku istotnych zmian w przepisach prawa regulujących zakres zadań samorządu gminy w zakresie rozwiązywania problemów społecznych oraz finansowania tych zadań z budżetu gminy. Inicjatorem (wnioskodawcą) aktualizacji Strategii może być:

1. Kierownik OPS jako podmiot koordynujący wdrażanie Strategii,
2. Każdy z podmiotów partnerskich uczestniczących we wdrażaniu Strategii,
3. Podmiot zewnętrzny sprawujący nadzór i kontrolę nad działaniem Gminy w obszarze rozwiązywania problemów społecznych oraz inny podmiot w uzasadnionych sytuacjach.

Strategia może być aktualizowana w następujących obszarach:

1. Diagnostycznym – jeśli na obszarze działania Gminy pojawią się problemy społeczne nie istniejące w czasie opracowywania Strategii;
2. Planistycznym – jeśli w trakcie wdrażania Strategii okaże się, że w planie pominięto istotne dla zaplanowania działań dla nowych problemów, zdiagnozowanych w trakcie wdrażania Strategii,
3. Ewaluacyjnym – jeśli w trakcie wdrażania Strategii zajdą istotne okoliczności mające wpływ na ocenę skuteczności planowanych działań;
4. Wdrożeniowym – jeśli w trakcie wdrażania Strategii okaże się, że zmieniają się podmioty odpowiedzialne za wdrożenie konkretnych zadań lub zaplanowane działania są nieadekwatne do potrzeb i trzeba je zastąpić innymi.

Aktualizacja Strategii może odbywać się nie częściej niż raz do roku, o ile zajdą okoliczności uzasadniające przeprowadzenie aktualizacji. Okres aktualizacji może być powiązany z okresem sprawozdawczym. Aktualizacja Strategii odbywa się w trybie przewidzianym dla jej uchwalenia.

ROZDZIAŁ X

PODSUMOWANIE WNIOSKÓW

Kreowanie strategii, poprawne jej zaplanowanie, a następnie wdrożenie i monitoring rezultatów wydają się być warunkiem do skutecznego prowadzenia współczesnej polityki społecznej. Formuła otwartego, ciągłego przewidywania i projektowania przyszłości powinna stanowić zatem przydatne i pragmatyczne narzędzie kształtowania rozwoju społeczno-gospodarczego. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem. W ramach wypracowanej Strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na wzmocnienie postaw aktywności zawodowej, wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej, partnerskich działań instytucji i organizacji pozarządowych w stworzeniu lokalnego systemu reintegracji społecznej i zawodowej osób/rodzin z problemami społecznymi. Konieczność posiadania strategii rozwiązywania problemów społecznych traktowana jest często jako dopełnienie formalności, czego przejawem jest zróżnicowana jakość tych dokumentów oraz powszechny brak monitorowania, ewaluacji i aktualizacji strategii. Cele szczegółowe i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Realizacja celów strategii powinna przyczynić się do poprawy jakości życia wszystkich mieszkańców gminy wiejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

ROZDZIAŁ XI

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Wykres 1a i 1b. Ludność mieszkańców Gminy Nowa Karczma wraz ze strukturą wiekową w latach 2016-2019.	28
Wykres 2. Populacja mieszkańców Gminy Nowa Karczma w latach 2016-2019.	29
Wykres 3. Struktura gospodarcza Gminy Nowa Karczma w 2020 r.	31
Wykres 4. Struktura gospodarcza Gminy Nowa Karczma w 2020 r.	31
Tabela 1. Zintegrowane wytyczne oraz inicjatywy flagowe.	9
Tabela 2. Regionalne programy strategiczne stanowią uszczegółowienie zapisów Strategii oraz będą realizować następujące cele operacyjne Strategii.	11
Tabela 3. Dodatki mieszkaniowe przyznane w latach 2016-2019 na terenie Gminy Nowa Karczma.	33
Tabela 4: Stopa bezrobocia dokonana przez GUS w październiku 2019 r.	36
Tabela 5. Pałacówki oświatowe na terenie Gminy Nowa Karczma.	38
Tabela 6. W poniższej tabeli zostały przedstawione informacje dotyczące opieki zdrowotnej na terenie Gminy Nowa Karczma.	40
Tabela 7. W poniższej tabeli zostały przedstawione informacje dotyczące kultury i sportu na terenie gminy.	42
Tabela 8. Badany okres dotyczy lat od 2016 do 2019.	44
Tabela 9. Powody przyznania pomocy w trudnej sytuacji życiowej – ubóstwo - badany okres dotyczy lat od 2016 do 2019.	53
Tabela 10. Główne powody przyznania pomocy w 2020 r.	57
Tabela 11. A I B. ANALIZA SWOT DLA OBSZARÓW PRIORYTETOWYCH DOTYCZĄCE RODZINY, BEZROBOCIA, UBÓSTWA I WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO, NIEPELNOSPRAWNOŚCI I OSÓB STARSZYCH.	64
Tabela 12. PROWADZENIE DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z AKRYWIZACJĄ OSÓB BEZROBOTNYCH ORAZ OGRANICZENIE UBÓSTWA.	70

Tabela 13. PROWADZENIE DZIAŁAŃ W PRAWIDŁOWYM WSPIERANIU RODZIN W TYM DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ WYPEŁNIANIU FUNKCJI RODZICIELSKIEJ.	71
Tabela 14. PROWADZENIE DZIAŁAŃ I WSPIERANIE RODZIN OBJĘTYCH PRZEMOCĄ W RODZINIE.....	73
Tabela 15. PROWADZENIE DZIAŁAŃ W PODNOSZENIU ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZNEJ ORAZ UTWORZENIE SYTEMU WSPARCIA DLA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	75
Tabela 16. W PONIŻSZEJ TABELI ZAWARTE JEST ZESTAWIENIE OBSZARÓW PRIORYTETOWYCH ORAZ CELÓW OPERACYJNYCH I STRATEGICZNYCH.....	76
Tabela 17. Harmonogram Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowa Karczma na lata 2021 – 2026;	80
Rysunek 1. Źródło danych, link: https://www.nowakarczma.pl/asp/informacje-ogolne-ogminie,32,,1	24
Rysunek 2. Źródło danych, link: https://ongeo.pl/geoportel/gmina-nowa-karczma/dzialki-ewidencyjne.....	25